Centro: IESP DE AMES

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO: GREGO

Materias:

- CULTURA CLÁSICA 3º y 4º ESO
- GREGO 1º BAC
- GREGO 2º BAC

ANO ACADÉMICO: 2021/22

XEFE DE DEPARTAMENTO: MARGARITA OLIVAR ROLDÁN

ÍNDICE

1-INTRODUCCIÓN PAX.3

2- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE .... PAX. 6

3- PROGRAMACIÓN CULTURA CLÁSICA 3º /4º ESO .... PAX. 11

4- PROGRAMACIÓN GREGO 1º BAC .... PAX. 65

5- PROGRAMACIÓN GREGO 2º BAC PAX.96

6- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE...... PAX.114

7- ELEMENTOS TRANSVERSAIS E INTERDISCIPLINARIEDADE PAX.114

8-MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA...................................... PAX.115

9- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PAX.116

10- PLAN LECTOR PAX.116

11- APLICACIÓN DAS TIC PAX.122

1- INTRODUCCIÓN

A materia de Cultura Clásica ten como obxectivo primordial achegar o alumnado ao estudo das civilizacións grega e latina nos ámbitos literario, artístico, filosófico, científico, sociopolítico e lingüístico, de xeito que poida tomar conciencia da influencia, o mantemento e a presenza destes aspectos na cultura occidental, e comprender a súa identidade cultural, así como as manifestacións que a definen.

A través de Cultura Clásica preténdese iniciar o alumnado nun exercicio de reflexión e a análise sobre as bases en que descansan realidades moi importantes da nosa cultura, confrontándoas co que coñecemos como legado clásico: un patrimonio común que debe ser considerado irrenunciable para os cidadáns e as cidadás de Europa.

De acordo con esta formulación, o currículo básico da materia artículase en bloques temáticos pertencentes a dous ámbitos diferentes: o ámbito lingüístico e o non lingüístico.

O ámbito lingüístico oriéntase fundamentalmente a analizar a relación de parentesco entre as linguas clásicas e un bo número das que se falan na actualidade. Para iso, pártese do concepto de familia lingüística, centrando a atención na familia das linguas indoeuropeas, á que pertencen o grego e o latín e da que se deriva unha boa parte das linguas modernas. O estudo da orixe e a evolución da familia lingüística indoeuropea acompáñase coa descrición do marco histórico e xeográfico onde ten lugar a devandita evolución. En relación con este aspecto, inclúese un percorrido a través da orixe e a evolución da escritura e a súa diversidade de sistemas e alfabetos. Préstase especial atención ao importantísimo papel que o latín e o grego xogaron na configuración das linguas modernas, en especial na composición culta e na formación do léxico. O obxectivo último da materia de Cultura Clásica, neste ámbito será permitir ao alumnado afondar na comprensión da propia lingua e no uso desta esma como elemento esencial para a comunicación e a adquisición de coñecementos.

No ámbito non lingüístico englóbase o resto dos bloques propostos: xeografía, historia, mitoloxía, relixión, arte, sociedade e vida cotiá, e literatura. Todos eles irán enfocados a iniciar o alumnado no coñecemento dos aspectos máis característicos da cultura grecorromana, de xeito que a través do seu estudo sexa quen de analizar e comprender os trazos comúns e os que son diversos, valorar a herdanza clásica e respectar o patrimonio cultural da humanidade. Para sentar as bases deste estudo pártese da necesidade de coñecer o marco xeográfico e histórico en que se desenvolveron as civilizacións grega e romana ao longo do tempo, orixe da civilización occidental. O estudo das relixións grega e romana presta atención ás manifestacións máis significativas da relixiosidade oficial, os cultos públicos e privados, as manifestacións deportivas relacionadas, as festividades relixiosas e os valores culturais asociados a ela. Dentro deste apartado sitúase o capítulo da mitoloxía, no que se aborda a construción do imaxinario colectivo europeo, grazas

ás narracións míticas e lendarias, o mundo dos deuses e dos heroes, e o seu mantemento na cultura contemporánea.

Especial atención merecen as manifestacións artísticas que nos legaron as civilizacións grega e romana, que serviron e serven de modelo a moitas das producións actuais. Entre elas cómpre salientar, por unha banda, as relativas ás artes plásticas, concretamente á arquitectura, á escultura e ás artes decorativas, e, pola outra, á literatura, cuxa configuración en xéneros determina toda a nosa tradición literaria, grazas ao acervo de temas, tópicos e recursos estilísticos empregados polos seus autores e polas súas autoras.

Dedícase un apartado á sociedade e á vida cotiá, dentro do cal se tratan aspectos como a organización política e social do mundo grecorromano, as clases sociais, a vida pública e privada, e os valores cívicos que se transmitiron á cultura occidental.

En todos os bloques de contidos vai implícito o estudo inescusable do mantemento do legado clásico na actualidade, co que se pretende analizar todos os elementos desta herdanza clásica que continúan a ser referentes na nosa cultura. Debido ao carácter de optatividade da materia de Cultura Clásica, é necesario ter en conta a flexibilidade na adecuación dos contidos ás características dos centros docentes e ao alumnado que escolla esta opción, de xeito que o seu currículo debe ter a apertura propia das materias específicas.

As linguas son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais. Neste marco, o achegamento as linguas clásicas, latín e grego, é fundamental para a nosa sociedade porque permite a comprensión do noso patrimonio literario e cultural

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como o intercambio de ideas.

A educación plurilingüe e intercultural retira barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promove o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita

por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

2- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

A comunicación lingüística é a competencia clave que máis presenza terá nas materias dependentes do Departamento Grego, xa que o estudo da lingua, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos ha redundar sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.

O labor de análise morfosintáctica e tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de aprender a aprender.

Estándares de aprendizaxe:

1.1 Dominio da expresión oral (falar, ler e escoitar) da lingua en diferentes contextos.

1.2 Comprende o que le, localiza, recupera información e recoñece as ideas principais e secundarias.

1.3 Manexo e dominio da lingua escrita (escribir correctamente as palabras, compoñer textos de tipoloxía diversa e implicarse na escritura) en diferentes contextos.

A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden traballarse nos temas de cultura e civilización, e nas epígrafes referidas á localización xeográfica e temporal: elaboración de eixes cronolóxicos, interpretación de mapas…

Estándares de aprendizaxe:

2.1 Habilidade para utilizar números, símbolos e as operacións básicas que favorecen o desenvolvemento do cálculo mental e escrito.

2.2 Coñece e utiliza formas de expresión e razoamento científico para producir e interpretar informacións.

2.3 Dominio dos aspectos cuantitativos e espaciais da realidade para resolver problemas relacionados coa vida diaria.

2.4 Planifica, utiliza estratexias para resolver problemas cuantitativos e espaciais da vida cotiá e realiza unha presentación do proceso seguido dunha forma clara, ordenada e argumentada.

2.5 Planifica e realiza sinxelas investigacións: observar e preguntarse, manipular e experimentar, formular hipótese, verificar e argumentar.

A competencia dixital deberá estar presente en todo momento; a procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo profesorado, deberán servirnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais, e pólos ao dispor da comunidade educativa.

Estándares de aprendizaxe:

3.1 Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación como un elemento esencial para informarse e comunicarse.

3.2 Selección, valoración e uso autónomo, responsable e reflexivo da información e as súas fontes e das diversas ferramentas tecnolóxicas para organizar a información.

3.3 Sabe recoñecer a utilidade das aplicacións informáticas para mostrar a información atopada e aclarar os contidos relacionados na devandita información, presentada dunha forma clara, concisa e visualmente dunha forma agradable no soporte tecnolóxico máis adecuado.

As competencias sociais e cívicas poden traballarse nomeadamente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo grego e latino, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

Estándares de aprendizaxe:

4.1 Comprende a realidade social na que vive, a organización e o funcionamento das sociedades, a súa riqueza e pluralidade.

4.2 Entende a función que tivo e ten a tradición grega e latina no desenvolvemento social e dos conceptos de ciencia, relixión, mito e filosofía

4.3 Participa activamente nas actividades da aula e do centro, cumprindo coas normas establecidas e mostrando respecto polas características persoais propias e a dos seus compañeiros e compañeiras.

A **competencia en conciencia e expresión cultural**, ademais de no estudo da literatura grega e latina, está moi presente nos contidos referidos ás artes plásticas, ás festas e os espectáculos, e ás manifestacións relixiosas, entre as que tamén se contan os xogos deportivos. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos e estilos artísticos, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contorno, ben sexa nas páxinas dun libro ou ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

Estándares de aprendizaxe:

5.1 Representa de forma persoal ideas, accións e situacións, valéndose dos recursos creativos que a linguaxe plástica, visual, musical e corporal proporcionan.

5.2 Recoñece e valora as manifestacións artísticas e culturais do mundo social cultural actual e doutras épocas, en especial da Grecia clásica e da Civilización Romana

5.3 Interese pola participación na vida cultural e na contribución para a conservación do patrimonio artístico e cultural.

A competencia que traballa o **sentido da iniciativa e o espírito emprendedor** estará presente sobre todo no bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e activo.

Estándares de aprendizaxe:

6.1 Ten o hábito de traballo e é capaz de solucionar problemas de forma autónoma, sabendo tomar decisións.

6.2 Capacidade para imaxinar e emprender accións ou proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza, responsabilidade e sentido crítico.

6.3 Capacidade para avaliar accións e/ou proxectos, o propio traballo e capacidade para avaliar o traballo realizado en equipo

O estudo das linguas clásicas constitúe un instrumento fundamental para favorecer o discurso e, por tanto, a estruturación do pensamento do alumnado, o desenvolvemento da lóxica lingüística e a disciplina mental que se manteñen no

tempo aínda que se esquezan os contidos concretos. O labor de análise morfosintáctica e tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de aprender a aprender.

Contribúe en gran maneira a desenvolver a **competencia de aprender a aprender**

Estándares de aprendizaxe:

7.1- Utiliza técnicas para organizar, memorizar e recuperar a información, utilizando resumos, esquemas ou mapas conceptuais.

7.2 - Reflexiona sobre a súa aprendizaxe: organización do traballo, aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe, autocorrección e autoevaluación.

7.3 -Ten curiosidade por exporse preguntas para obter información que se transforme en coñecemento.

7.4 - Demostra interese por investigar e resolver diversas situacións que se expoñen

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Materia: CULTURA CLÁSICA

CURSO: 3º /4º ESO

ANO ACADÉMICO: 2021/22

XEFA DE DEPARTAMENTO: MARGARITA OLIVAR ROLDÁN

ÍNDICE

1- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN PAX.12
2- OBXECTIVOS PAX.12
3- CONCRECIÓN DA PROGRAMACIÓN .... PAX. 13
4- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS .... PAX. 52
5-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS .... PAX. 54
6-CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO ..... PAX. 55
7- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL .... PAX. 62
8- ATENCIÓN A DIVERSIDADE .... PAX. 62

1- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Os fundamentos da nosa cultura occidental e a nosa lingua enraízanse na civilización grecorromana. O coñecemento do mundo clásico é imprescindible para poder acercarse á esencia do noso arte, crenzas, sistemas políticos, lingua etc.

A materia "Cultura Clásica" ofrece aos alumnos a posibilidade de acceder aos coñecementos imprescindibles sobre o mundo grecolatino que lles permitan acercarse e comprender a cultura e o mundo no que viven.

Na confección da programación de esta materia tivemos en conta os seguintes aspectos:

O seu carácter interdisciplinar, fundamentalmente con áreas como as Ciencias Sociais e as Linguas e Literaturas Castellana e Galega.

A importancia de acercar aos alumnos os textos de autores clásicos como forma de coñecer o mundo antigo de forma directa.

A importancia de facilitar aos alumnos o estudio e coñecemento de restos arqueolóxicos cercanos

Conseguir que o alumno comprenda e saiba analizar os elementos de continuidade que subsisten entre o mundo clásico e o actual.

2- OBXECTIVOS

Os obxectivos a conseguir serán os seguintes:

- Que o alumno acade o conxunto necesario de coñecementos de maneira que sexa capaz de comprender a continuidade entre o mundo clásico e o actual, e de recoñecer as pegadas da civilización grecolatina na nosa cultura e vida cotiá. Tentarase que comprenda que as influencias e pervivencias da antigüidade producíronse, unhas veces, de forma popular e espontánea (festas ou costumes, vida cotiá), outras, de forma erudita e culta (influencia mitolóxica nas artes, transmisión de xéneros literarios) e outras veces, no resultado de formas políticas (democracia, organización administrativa do Dereito)
- Que o alumno chegue a adquirir uns mínimos coñecementos das linguas grega e latina, que lle proporcionen un mellor coñecemento do funcionamento e unha ampliación do vocabulario da súa propia lingua.
- Que o alumno sexa consciente da relatividade e multiplicidade da cultura (convencións sociais que son válidas en tanto son aceptadas por una maioría e cumpren a función para a que foron pensadas). Que saiba comprender que a cultura non é algo estático. Isto facilitará que teñan unha postura transixente ante outras realidades culturais e formas de pensar distintas das súas.
- Ensinar a utilizar adecuadamente as diversas fontes antigas, contrastándoas coas modernas.
- Desenvolver a iniciativa persoal e autonomía do alumno ata conseguir que sexa el o protagonista da súa propia aprendizaxe. Con este fin combinaranse tanto as actividades en grupo, na medida do posible, dadas as circunstancias actuais da pandemia, como as individuais, para potenciar a súa capacidade de dedución e relación, de modo que sexa capaz de organizar os seus propios coñecementos.

5- CONCRECIÓN DA PROGRAMACIÓN

- TABOA con:
  - Contidos: Unidades didácticas
  - Temporalización
  - Obxectivos
  - Criterios específicos
  - Estándares de aprendizaxe: indicadores de logro
  - Competencias clave
  - Grao mínimo de consecución
  - Procedementos e instrumentos de avaliación

Unidade didáctica 1	**Temporalización: 1º trimestre**	**Obxectivos**
Contidos	1.1- Xeografía do mundo grego 1.2- A polis 1.3- As linguas do mundo. O indoeuropeo e as súas familias lingüísticas 1.4- Escritura e alfabeto: o alfabeto grego e peculiaridades de lectura do grego 1.5- Lecturas - Por qué Grecia? - A inspiración grega - Os exipcios descobren a lingua máis antiga - A torre de Babel 1.6- Mitoloxía - As orixes do cosmos - O panteón olímpico	1.1 f,o 1.2 m,o 1.3 f,ñ,o 1.4 e,f 1.5 1.6 l,m,ñ
Criterios para a avaliación	1.1- Localizar nun mapa fitos xeográficos e enclaves concretos relevantes para o coñecemento da civilización grega 1.1- Describir o marco xeográfico en que se desenvolve a civilización grega ao longo da súa historia. 1.2- Explicar a importancia das polis no contexto cultural e político do mundo grego 1.3- Coñecer a orixe común das linguas indoeuropeas. 1.4- Coñecer a existencia de diversos tipos de escritura, distinguilos e comprender as súas funcións. 1.4- Coñecer a orixe do alfabeto e distinguir os tipos de alfabetos usados na actualidade. 1.4- Identificar e nomear correctamente os carácteres que forman o	

	alfabeto grego, escribíndoos e léndoos correctamente. 1.5-Analizar e comentar textos clásicos traducidos ao castelán ou galego. 1.5 - Analizar e comentar textos modernos inspirados na cultura grega. 1.5 - Recoñecer a influencia e pervivencia da civilización clásica. 1.6- Coñecer os mitos que explican as orixes do universo. 1.6- Coñecer os deuses olímpicos: 1.6- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.
Estándares de aprendizaxe	1.1- Sinala sobre un mapa o marco xeográfico en que se sitúa en distintos períodos a civilización grega, delimitando o seu ámbito de influencia, establecendo conexións con outras culturas próximas e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 1.1- Enumera aspectos do marco xeográfico que poden ser considerados determinantes no desenvolvemento da civilización grega e latina, e achega exemplos para ilustrar e xustificar as súas formulacións. 1.2- Explica a importancia da polis no contexto cultural e político do mundo grego. **1.3-** Explica e sitúa cronoloxicamente a orixe do concepto de indoeuropeo, explicando a grandes liñas o proceso que dá lugar á creación do termo. **1.3-** Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da familia das linguas indoeuropeas, sinalando os idiomas modernos que se derivan de cada unha e os aspectos lingüísticos que evidencian o seu parentesco. 1.4- Recoñece tipos de escritura, clasifícaos consonte súa natureza e a súa función, e describe os trazos que os distinguen. **1.4-** Nomea e describe os trazos principais dos alfabetos máis utilizados no mundo occidental, diferenciándoos doutros tipos de escrituras, e explica a súa orixe. **1.4-** Identifica e nomea correctamente os carácteres que forman o alfabeto grego, escribíndoos e léndoos correctamente. 1.5-Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán ou galego. 1.5 Analiza e comenta textos modernos inspirados na cultura grega. 1.5 - Recoñece a influencia e pervivencia da civilización clásica na nosa cultura. 1.6- Coñece os mitos que explican as orixes do universo. 1.6- Coñece os deuses olímpicos: Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia, explicando a súa xenealoxía e establecendo as relacións

<table>
<tr><td></td><td colspan="7">entre os diferentes deuses.
1.6- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina
1.6- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.</td></tr>
<tr><td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td><td>1
CCL</td><td>2
CMCCT</td><td>3
CD</td><td>4
CAA</td><td>5
CSC</td><td>6
CSIEE</td><td>7
CCEC</td></tr>
<tr><td colspan="7">1- Competencia en comunicación lingüística
A introdución ao estudo das etimoloxías de termos da linguaxe científica-técnico contribúe á mellora da comprensión oral e escrita. O coñecemento do significado orixinal das palabras favorece que o alumnado coñeza o sentido das palabras que utiliza e axuda ao uso preciso e apropiado do vocabulario nas linguas que o alumno utiliza e nas que aprende.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos traducidos ao castelán ou galego.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Aprendizaxe da lectura dos carácteres do alfabeto grego.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade.
2- Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no coñecemento da xeografía do mundo grego.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
Localización xeográfica das principais rexións, cidades e illas que constituíron o mundo grego.
Observación das imaxes e planos de cidades gregas que aparecen na unidade.
Análise de mapas e planos.
3 Competencia dixital: Procura e selección de información por medio das TIC e saber recoñecer a utilidade das aplicacións informáticas para mostrar a información atopada e aclarar os contidos relacionados na devandita información, presentada dunha forma clara, concisa e visualmente dunha forma agradable no soporte tecnolóxico máis adecuado.
4 Competencia aprender a aprender: A obtención, selección e</td></tr>
</table>

	valoración das informacións obtidas sobre distintos temas e o saber comunicar conclusións e ideas para formarse opinións propias argumentadas permite ao alumno desenvolver eficazmente a súa competencia de aprender a aprender. 5 **Competencias sociais e cívicas**: Recoñecer o papel de Grecia no pensamento social de cada época, entender a función que tivo e ten a tradición grega no desenvolvemento social e dos conceptos de ciencia, relixión, mito e filosofía. 6 **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**: A procura da información, a súa organización e a exposición ao grupo da clase contribúe ao desenvolvemento das capacidades que contribúen a desenvolver a cultura do emprendemento. 7. **Conciencia e expresións culturais**: A análise do papel que tivo no pasado e no presente a cultura grega nas nosas vidas permite desenvolver a capacidade de valorar os factores e consecuencias da cultura e o pensamento na sociedade e as distintas manifestacións artísticas e culturais da actualidade. Todo iso contribúe a desenvolver o pensamento crítico persoal e a iniciativa emprendedora.
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 2	**Temporalización: 1º trimestre**	**Obxectivos**
Contidos	2.1- Xeografía do mundo romano 2.2- A urbs: a estructura urbana 2.3- O latín e o alfabeto latino 2.4- As linguas romances 2.5- Principais regras de evolución fonética do latín ao galego e ao castelán 2.6- Lecturas - O carácter de gregos e romanos 2.7- Mitoloxía - O mito das Idades - Visións modernas da creación do ser humano - Prometeo e Pandora	2.1 f,o 2.2 l,ñ 2.3 e,f 2.4 l,ñ,o 2.5 f,l.ñ,o 2.6 l,m,ñ 2.7 a,e,b,ñ

Criterios para a avaliación	**2.1-** Localizar nun mapa fitos xeográficos e enclaves concretos relevantes para o coñecemento da civilización romana. 2.1- Describir os marcos xeográficos en que se desenvolve a civilización romana ao longo da súa historia. 2.2- Explicar a importancia do urbanismo no contexto cultural e político do mundo romano. **2.3-** Recoñecer a presenza de elementos dos alfabetos grego e latino nos alfabetos actuais. 2.4- Identificar as linguas europeas romances e non romances, e localizalas nun mapa. 2.5- Facer evolucións básicas desde o latín ao galego e ao castelán, tendo en conta os fenómenos fonéticos. 2.6-Analizar e comentar textos clásicos traducidos ao castelán ou galego. 2.6 – Analizar e comentar textos modernos inspirados na cultura grecorromana. 2.7 - Recoñecer a influencia e pervivencia da civilización clásica 2.7- Coñecer os mitos que explican as orixes do ser humano 2.7- Coñecer os mitos e os heroes grecolatinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais. 2.7- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.
Estándares de aprendizaxe	2.1- Sinala sobre un mapa o marco xeográfico en que se sitúa en distintos períodos a civilización romana delimitando o seu ámbito de influencia, establecendo conexións con outras culturas próximas e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 2.1- Enumera aspectos do marco xeográfico que poden ser considerados determinantes no desenvolvemento da civilización grega e latina, e achega exemplos para ilustrar e xustificar as súas formulacións. 2.2- Describe as características, os principais elementos do urbanismo romano, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores no contexto cultural e político do mundo romano. 2.3- Explica a influencia dos alfabetos grego e latino na formación dos alfabetos actuais, e sinala nestes últimos a presenza de determinados elementos tomados dos primeiros. 2.4- Describe a evolución das linguas romances a partir do latín como un proceso histórico, explicando e ilustrando con exemplos os elementos que evidencian do xeito máis visible a súa orixe común e o parentesco existente entre elas. 2.4- Identifica as linguas que se falan en Europa e en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. **2.5-** Explica os procesos de evolución dalgúns termos desde o étimo latino

ata os seus respectivos derivados nas linguas romances, describindo algúns dos fenómenos fonéticos producidos e ilustrándoos con outros exemplos.
2.5- . Realiza evolucións básicas do latín ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas básicas e máis sinxelas de evolución.
2.6-Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e ao galego.
2.6 Analiza e comenta textos modernos inspirados na cultura grecorromana.
2.7- Coñece os mitos que explican as orixes do ser humano.
2.7- Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian.
2.7- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.
2.7- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.

Competencias clave

1	2	3	4	5	6	7
CCL	**CMCCT**	**CD**	**CAA**	**CSC**	**CSIEE**	**CCEC**

Competencia en comunicación lingüística
O coñecemento das orixes da lingua galega e castelá e da súa relación de parentesco con outras linguas europeas contribúe a unha mellor comprensión do fenómeno lingüístico; así mesmo favorece a comparación entre palabras das distintas linguas que coñeza o alumnado.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Lectura e interpretación de textos orixinais gregos traducidos ao castelán ou galego.
- Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
- Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
- Aprendizaxe da lectura da lingua latina.
- Elaboración de resumos e esquemas.

Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no coñecemento da xeografía do mundo romano e os elementos básicos de urbanismo.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Localización xeográfica dos principais territorios que formaron parte do mundo romano.
- Observación das imaxes e planos de cidades romanas incluídos na unidade.

<table>
<tr><td></td><td>
Análise de mapas e planos.
Tratamento dá información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal
A proposta de pequenas investigacións e a procura de información a través de Internet pretenden o desenvolvemento de capacidades como a atención, concentración, a memoria e a motivación; e favorecen a conciencia do valor do esforzo para lograr os obxectivos marcados.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes.
Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo.
Competencia social e cidadá
O coñecemento e comprensión da realidade histórica de Roma favorece o análise crítico daquela sociedade e permite a reflexión sobre os nosos comportamentos sociais.
Competencia cultural e artística
E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Así mesmo co coñecemento dos mitos da creación da humanidade e do papel da muller nestes relatos apréciase o paralelismo que existe entre as diferentes culturas na interpretación do mundo. Con iso enriquécese a comprensión do código mitolóxico, pedra angular e universal das distintas manifestacións artísticas.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
Análise de imaxes vinculadas aos mitos da creación da humanidade, das Idades, e de Prometeo e Pandora.
Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano.
</td></tr>
<tr><td><u>Grao mínimo de consecución</u></td><td>O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe.</td></tr>
<tr><td><u>Procedementos e instrumentos de avaliación</u></td><td>Instrumentos
Produción do alumnado en casa e na aula
Caderno do alumnado
Procedementos
Rúbrica
Exame</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Unidade didáctica 3</th><th>Temporalización: 1º trimestre</th><th>Obxectivos</th></tr>
<tr><td><u>Contidos</u></td><td>3.1 – O mundo exeo e Creta
3.2 – A civilización micénica
3.3 – Palacios minoicos e micénicos: Cnossos e Micenas. Outras cidades micénicas: Argos, Tirinto, Pilos
3.4- Aproximación á arte grega: escultura e arquitectura
3.5- Etimoloxías
3.6- Patrimonialismos, cultismos e semicultismos
3.7 A épica grega
o Homero e a poesía épica heroica
o Hesíodo e a poesía épica didáctica
o Poesía para a diversión
3.8- Lecturas
o Noticia sobre o labirinto de Cnosos
o O rapto de Helena
3.9- Mitoloxía
- A guerra de Troia
- O regreso de Ulises</td><td>3.1 f,o
3.2 m,o
3.3 f,ñ,o
3.4 l, b, ñ
3.5 h ñ o
3.6 e ñ o
3.7
3.8 l,m,ñ
3.9 a,e,b,ñ</td></tr>
<tr><td><u>Criterios para a avaliación</u></td><td colspan="2">3.1/3.2 – Identificar, describir e explicar o marco histórico en que se desenvolven as civilizacións minoica e micénica.
3.1/3.2/3.3- Coñecer as principais características das civilizacións minoica e micénica, e sabelas situar nun eixe cronolóxico.
3.1/3.2/3.3- Situar dentro dun eixe cronolóxico o marco histórico en que se desenvolven as civilizacións grega e romana, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións.
3.4- Coñecer as características fundamentais da arte clásica e relacionar manifestacións artísticas actuais cos seus modelos clásicos.
3.4- Identificar as características máis salientables da arquitectura grecorromana en relación cos edificios máis singulares.
3.4- Coñecer as manifestacións escultóricas da arte grega e romana ao longo da Antigüidade e identificar a súa temática.
3.5- Facer evolucións básicas desde o latín ao galego e ao castelán, tendo en conta os fenómenos fonéticos.
3.5- Identificar a orixe grecolatina do léxico das linguas de España e doutras linguas modernas.
3.6- Distinguir e identificar latinismos, cultismos, semicultismos e termos patrimoniais.
3.7- Coñecer as principais características dos xéneros literarios grecolatinos e a súa influencia na literatura posterior.
3.7- Coñecer as principais características e autores do xéneros literario épico e a súa influencia na literatura posterior.
3.7- Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina como base literaria da cultura europea e occidental.</td></tr>
</table>

	3.8-Analizar e comentar textos clásicos traducidos ao castelán ou galego. 3.8 - Analizar e comentar textos modernos inspirados no mundo minoico e micénico. 3.9- Coñecer os mitos e os heroes vinculados ao ciclo da guerra de Troia e as viaxes de Ulises. 3.9- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.
Estándares de aprendizaxe	3.1/ 3.2- Sabe enmarcar as civilizacións minoica e micénica e no período histórico correspondente, póndoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas. 3.1/ 3.2 / 3.3- Distingue con precisión as etapas minoica e micénica nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados a cada unha delas. 3.1/ 3.2 / 3.3- Explica o proceso de transición que se produce entre as etapas minoica e micénica, describindo as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. 3.1/ 3.2 / 3.3- Elabora eixes cronolóxicos en que se representen fitos históricos salientables, consultando ou non fontes de información. 3.4- Recoñece os trazos básicos da arte clásica nas manifestacións artísticas antigas e actuais. 3.4- Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles aspectos relacionados coa arte grecolatina, asociándoos a outras manifestacións culturais ou a fitos históricos. 3.4- Recoñece as características esenciais da arquitecturas grega, identificando en imaxes a orde arquitectónica á que pertencen distintos monumentos, para razoar a súa resposta. 3.4- Recoñece esculturas gregas en imaxes, encádraas nun período histórico e identifica nelas motivos mitolóxicos, históricos ou culturais. 3.5- Recoñece e explica o significado dalgúns dos helenismos e latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España e doutras linguas modernas, e explica o seu significado a partir do termo de orixe. 3.5- Explica o significado de palabras a partir da súa descomposición e da análise etimolóxica das súas partes. 3.6- Identifica e diferenza con seguridade cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, en relación co termo de orixe sen, necesidade de consultar dicionarios nin outras fontes de información. 3.6- Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual vistas na unidade. 3.7- Describe as características esenciais dos xéneros literarios grecolatinos e recoñece a súa influencia na literatura posterior. 3.7- Describe as características esenciais das figuras literarias de.

<table>
<tr>
<td></td>
<td colspan="7">Homero e Hesíodo.
3.8-Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego.
3.8- Analiza e comenta textos modernos inspirados inspirados no mundo minoico e micénico.
3.9- Coñece os mitos e os heroes vinculados ao ciclo da guerra de Troia e as viaxes de Ulises
3.9- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.
3.9- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.</td>
</tr>
<tr>
<td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td>
<td>1
CCL</td>
<td>2
CMCCT</td>
<td>3
CD</td>
<td>4
CAA</td>
<td>5
CSC</td>
<td>6
CSIEE</td>
<td>7
CCEC</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="7">Competencia en comunicación lingüística
A introdución ao estudo das etimoloxías e da evolución das palabras do latín ou grego ao castelán e galego contribúe á mellora da comprensión oral e escrita e ao coñecemento do significado orixinal das palabras; todo iso favorece o uso preciso e apropiado do vocabulario.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos traducidos ao castelán.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Estudo da formación de palabras en castelán e galego a partir doutras de orixe grega e latino.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Intervención oral nos debates expostos ao longo da unidade.
Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento das cidades do máis antigo período da historia de Grecia.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Observación da reconstrución da cidade de Micenas.
o Análise de mapas e planos.
Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal</td>
</tr>
</table>

	A proposta de pequenas investigacións que conclúan na realización de debates é outro método para educar en información e favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro. Para iso tamén resulta útil a procura de información a través de Internet. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes. o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo. **Competencia social e cidadá** O coñecemento e comprensión do primeiro período histórico de Grecia favorece a súa análise crítica e permite a reflexión sobre o noso momento histórico. o Elaboración de eixos cronolóxicos. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. O obxectivo último é avivar o interese non só polos personaxes históricos ou de ficción, senón tamén polas manifestacións culturais e artísticas, para así comprendelos mellor e analizalas no seu marco histórico, político e social. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas á guerra de Troia e ás aventuras protagonizadas por Ulises na súa viaxe de regreso ata Ítaca.
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 4	Temporalización: 1º trimestre	Obxectivos
Contidos	4.1 Lavinio e Alba Longa	4.1 f,o
	4.2 Cidades etruscas: Tarquinia, Cere, Veyes	4.2 m,o
	4.3 A Italia prerromana	4.3 f,ñ,o
	4.4 Marco histórico da civilización romana: A	4.4 f,e,g,ñ

	monarquía romana 4.5 Aproximación ao arte de Roma Arquitectura Artes figurativas 4.6 O latín na ciencia: Léxico latino na linguaxe científica e técnica 4.7 A épica culta latina: Virxilio, modelo de imitación 4.8 Lecturas : - Episodios históricos e míticos do mundo prerromano - Intrigas de Tánaquil - Evandro mostra a Eneas o emplazamento da futura Roma 4.9 Mitoloxía: - A viaxe de Eneas - Rómulo e Remo	4.5 h ñ o 4.6 f 4.7 f 3.8 l,m,ñ 4.9 a,e,b,ñ
Criterios para a avaliación	4.1/4.2/4.3/4.4- Identificar, describir e explicar o marco histórico e mítico en que se desenvolven as orixes da civilización romana. 4.1/4.2/4.3/4.4- Coñecer as principais características da civilización romana, e sabelas situar nun eixe cronolóxico, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións. 4.5- Coñecer as características fundamentais da arte clásica romana e relacionar manifestacións artísticas actuais cos seus modelos clásicos. 4.6- Coñecer e utilizar con propiedade terminoloxía científico-técnica de orixe latina. 4.7- Coñecer as principais características dos xéneros literarios grecolatinos e a súa influencia na literatura posterior. 4.7- Coñecer as principais características e autores do xéneros literario épico romano e a súa influencia na literatura posterior. 4.8-Analizar e comentar textos clásicos traducidos ao castelán ou galego. 4.8 - Analizar e comentar textos modernos inspirados nas orixes de Roma. 4.9- Coñecer os mitos e os heroes vinculados a orixe da civilización romana. 4.9- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.	
Estándares de aprendizaxe	4.1/ 4.2/4.3/4.4- Sabe enmarcar a civilización romana no período histórico correspondente, póndoa en contexto e relacionándoa con outras circunstancias contemporáneas. 4.1/ 4.2/4.3/4.4- Distingue con precisión a etapa nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados a ela.	

<table>
<tr><td></td><td colspan="7">4.1/ 4.2/4.3/4.4- Elabora eixes cronolóxicos en que se representen fitos históricos salientables, consultando ou non fontes de información.
4.5- Recoñece os trazos básicos da arte clásica romana nas manifestacións artísticas antigas e actuais.
4.6- Explica a partir da súa etimoloxía termos de orixe latina propios da linguaxe científico-técnica e sabe usalos con propiedade.
4.7- Describe as características esenciais dos xéneros literarios grecolatinos e recoñece a súa influencia na literatura posterior.
4.7- Describe as características esenciais da figura literarias de Virxilio.
4.8-Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego.
4.8- Analiza e comenta textos modernos inspirados inspirados nas orixes de Roma.
4.9- Coñece os mitos e os heroes vinculados a orixe da civilización romana.
4.9- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.
4.9- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.</td></tr>
<tr><td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td><td>1
CCL</td><td>2
CMCCT</td><td>3
CD</td><td>4
CAA</td><td>5
CSC</td><td>6
CSIEE</td><td>7
CCEC</td></tr>
<tr><td colspan="7">Competencia en comunicación lingüística
A introdución ao estudo das etimoloxías e da evolución das palabras do latín ou grego ao castelán e galego contribúe á mellora da comprensión oral e escrita e ao coñecemento do significado orixinal das palabras; todo iso favorece o uso preciso e apropiado do vocabulario.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos traducidos ao castelán.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Estudo da formación de palabras en castelán e galego a partir doutras de orixe grega e latino.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Intervención oral nos debates expostos ao longo da unidade.
Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico</td></tr>
</table>

	A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento das cidades do máis antigo período da historia de Italia. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Elaboración de eixos cronolóxicos. o Observación da reconstrución da cidade de Lavinio. o Análise de mapas e planos.. **Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal** A proposta de pequenas investigacións que conclúan na realización de debates é outro método para educar en información e favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro. Para iso tamén resulta útil a procura de información a través de Internet. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes. Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo. **Competencia social e cidadana** O coñecemento e comprensión do primeiro período histórico de Italia favorece a súa análise crítica e permite a reflexión sobre o noso momento histórico. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. O obxectivo último é avivar o interese non só polos personaxes históricos ou de ficción, senón tamén polas manifestacións culturais e artísticas, para así comprendelos mellor e analizalas no seu marco histórico, político e social. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas á guerra de Troia o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica

	Exame

Unidade didáctica 5	Temporalización: 2º trimestre	Obxectivos
<u>Contidos</u>	5.1- Atenas, Esparta, Corinto 5.2- Grecia ata o século de Pericles 5.3- O século de Pericles 5.4- Sociedade e política en Atenas e en Esparta 5.5- A filosofía: - Sócrates, Platón e Aristóteles - Palabras crave en filosofía 5.6- O grego na ciencia: Léxico grego na linguaxe científica e técnica 5.7- Lecturas - Proseguen os traballos na Acrópole 5.8- Mitoloxía: Edipo, o fillo da fortuna	5.1 f,o 5.2 m,o 5.3 f,ñ,o 4.4 f,e,g,ñ 5..5 h ñ o 5.6 f 5..7 f 5..8 e,a,b,ñ
<u>Criterios para a avaliación</u>	5.1/5.2/5.3/5.4- Identificar, describir e explicar o marco histórico en que se desenvolve a civilización grega. 5.1/5.2/5.3/5.4- Coñecer as principais características da civilización grega, e sabelas situar nun eixe cronolóxico, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións. 5.4 - Coñecer as características das principais formas de organización política presentes no mundo grego, e establecer semellanzas e diferenzas entre elas. 5.4- Coñecer as características e a evolución das clases sociais en Grecia. 5.5- Coñecer o pensamento filosófico de Grecia e Roma. 5.5- Identificar e valorar a repercusión da obra dos filósofos gregos na cultura occidental. 5.6- Coñecer e utilizar con propiedade terminoloxía científico-técnica de orixe grego. 5.7- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego 5.8- Coñecer o mito de Edipo 5.8- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.	
<u>Estándares de aprendizaxe</u>	5.1/ 5.2/5.3/5.4- Sabe enmarcar a civilización grega no período histórico correspondente, póndoa en contexto e relacionándoa con outras circunstancias contemporáneas. 5.1/ 5.2/5.3/5.4- Distingue con precisión cada etapa nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados a elas.. 5.1/ 5.2/5.3/5.4- Elabora eixes cronolóxicos en que se representen fitos históricos salientables, consultando ou non fontes de información.	

<table>
<tr>
<td></td>
<td>5.4- Nomea os principais sistemas políticos da antigüidade grega e describe, dentro de cada un, a forma de distribución e o exercicio do poder, as institucións, o papel que estas desempeñan e os mecanismos de participación política.
5.4-Describe a organización da sociedade grega, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos da época e comparándoos cos actuais.
5.5- Coñece as liñas básicas do pensamento filosófico de Grecia e Roma.
5.5- Sabe identificar e valorar a repercusión da obra dos filósofos gregos na cultura occidental.
5.6- Explica a partir da súa etimoloxía termos de orixe grega propios da linguaxe científico-técnica e sabe usalos con propiedade.
5.7-Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego.
5.8- Coñece o mito de Edipo.
5.9- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.
5.9- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos</td>
</tr>
<tr>
<td><u>Competencias clave</u></td>
<td>
<table>
<tr><td>1
CCL</td><td>2
CMCCT</td><td>3
CD</td><td>4
CAA</td><td>5
CSC</td><td>6
CSIEE</td><td>7
CCEC</td></tr>
</table>
Competencia en comunicación lingüística
Ter nocións de composición de novos termos galegos e casteláns a partir das principais raíces e dos sufixos gregos máis usados contribúe non só ao coñecemento do significado de palabras usadas en todos os campos do saber e no fala común, senón que tamén mellora a comprensión oral e escrita. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Estudo da formación de palabras en galego e castelán a partir doutras de orixe grega.
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos traducidos ao galego e castelán.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Estudo da formación de palabras en castelán e galego a partir doutras de orixe grega e latino.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Intervención oral nos debates expostos ao longo da unidade.
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento das principais cidades gregas do período clásico e o seu desenvolvemento urbano.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Observación das imaxes e planos de cidades gregas que aparecen na unidade.
o Observación da reconstrución da cidade de Atenas.
o Análise de mapas e planos...
Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal
A proposta de pequenas investigacións que conclúan na realización de debates é outro método para educar en información e favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro. Para iso tamén resulta útil a procura de información a través de Internet.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes.
o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo.
Competencia social e cidadá
O coñecemento e comprensión da realidade histórica grega favorece a súa análise crítica e permite a reflexión sobre o noso momento histórico.
Competencia cultural e artística
E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Análise de imaxes vinculadas ao rei Edipo.
o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano.</td></tr>
<tr><td><u>Grao mínimo de consecución</u></td><td>O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe.</td></tr>
<tr><td><u>Procedementos e instrumentos de avaliación</u></td><td>Instrumentos
Produción do alumnado en casa e na aula
Caderno do alumnado
Procedementos
Rúbrica
Exame</td></tr>
</table>

Unidade didáctica 6	Temporalización: 2º trimestre	Obxectivos
Contidos	6.1- Roma. Cidades veciñas: Ostia, Terracina, Tibur 6.2- A República romana 6.3- O Imperio romano 6.4- A sociedade romana 6.5- A oratoria romana 6.6- - O Dereito romano. Locucións latinas 6.7- Lecturas - Aníbal cruza os Alpes - Espartaco reúnese con Marco Craso 6.8 Mitoloxía: Ovidio, autor da *Metamorfosis* - Acis e Galatea - Narciso e Eco - Apolo e Dafne - Tereo, Progne e Filomela	6.1 f,o 6.2 m,o 6.3 f,ñ,o 6.4 f,e,g,ñ 6..5 h ñ o 6.6 f 6..7 f 6..8 e,a,b,ñ
Criterios para a avaliación	6.1- Recoñecer a importancia da antiga cidade de Roma e dalgúns dos seus monumentos principais. 6.1- Recoñecer o valor funcional e monumental dalgunhas cidades próximas a antiga Roma. 6.2/6.3- Identificar, describir e explicar o marco histórico en que se desenvolve a civilización romana. 6.2/6.3- Coñecer as principais características da civilización romana, e sabelas situar nun eixe cronolóxico, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións. 6.2/6.3/6.4- Coñecer as características das principais formas de organización política presentes no mundo romano, e establecer semellanzas e diferenzas entre elas. 6.4- Coñecer as características e a evolución das clases sociais en Roma 6.5/ 6.6- Coñecer as características fundamentais da oratoria e o dereito romano. 6.6- Identificar e valorar a repercusión do Dereito romano na cultura occidental. 6..6- Coñecer e identificar algunhas de las locucións romanas usadas no ámbito do dereito. 6.7- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 6.7- Analizar e comentar textos modernos inspirados na historia de Roma. 6.8- Coñecer a figura de Ovidio e algúns dos relatos míticos que finalizan en metamorfoses. 6.8- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.	

<table>
<tr><td rowspan="1"><u>Estándares de aprendizaxe</u></td><td colspan="7">6.1/ 6.2/6.3 Sabe enmarcar a civilización romana no período histórico correspondente, póndoa en contexto e relacionándoa con outras circunstancias contemporáneas.
6.1/ 6.2/6.3 – Distingue con precisión cada etapa nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados a elas.
6.1/ 6.2/6.3 – Elabora eixes cronolóxicos en que se representen fitos históricos salientables, consultando ou non fontes de información.
6.2/6.3 – Nomea os principais sistemas políticos da antigüidade romana e describe, dentro de cada un, a forma de distribución e o exercicio do poder, as institucións, o papel que estas desempeñan e os mecanismos de participación política.
6.4-Describe a organización da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos da época e comparándoos cos actuais.
6.5/ 6.6- Coñece as características fundamentais da oratoria e o dereito romano.
6.5/ 6.6- Sabe identificar e valorar a repercusión do Dereito romano na cultura occidental.
6.6 Identifica algunhas de las locucións romanas usadas no âmbito do dereito.
6.7- Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego.
6.7- Analiza e comentar textos modernos inspirados na historia de Roma.
6.8- Coñece algûns mitos con metamorfoses.
6.9- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian â tradición grecolatina.
6.9- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.</td></tr>
<tr><td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td><td>1
CCL</td><td>2
CMCCT</td><td>3
CD</td><td>4
CAA</td><td>5
CSC</td><td>6
CSIEE</td><td>7
CCEC</td></tr>
<tr><td colspan="7">Competencia en comunicación lingüística
A introdución â oratoria romana e ao estudo dous discursos e a súa disposición argumentativa é un método ideal de fomentar a organización na exposición dâs ideas, tanto de forma oral como escrita, e favorece ou desenvolvemento dâs destrezas utilizadas na expresión oral.Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Preparación e exposición de breves discursos.
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos traducidos ao</td></tr>
</table>

galego e castelán.

- Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
- Estudo da formación de palabras en castelán e galego a partir doutras de orixe grega e latino.
- Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
- Elaboración de resumos e esquemas.
- Intervención oral nos debates expostos ao longo da unidade.

Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico

A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento da rede urbana de Roma e das cidades construídas por todo o Imperio Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Localización xeográfica das principais rexións, cidades e illas do Imperio romano
- Observación da reconstrución da cidade de Roma e o seu plano
- Análise de mapas e planos

Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal

A proposta de elaboración de discursos a partir da investigación dun asunto, obriga á procura e selección de información, tanto nos fondos da biblioteca escolar como a través de Internet.

Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes.
- Proposta dunha práctica de oratoria na aula, que obriga a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, replicar e convencer ao outro.

Competencia social e cidadana

O coñecemento e comprensión da realidade histórica romana favorece a súa análise crítica e permite a reflexión sobre o noso momento histórico e os nosos comportamentos sociais. Ademais a realización dunha práctica de oratoria na que se debe convencer ao opoñente e aceptar tamén as súas razóns, obriga ao respecto das opinións.

Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Elaboración de eixos cronolóxicos.
- Proposta dunha práctica de oratoria na aula.

Competencia cultural e artística

E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración.

Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

	o Análise de imaxes vinculadas aos relatos de metamorfoses o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano.
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 7	**Temporalización: 2º trimestre**	**Obxectivos**
Contidos	7.1- Olimpia. Outras cidades santuario: Eleusis, Delfos, Epidauro 7.2- Os espectáculos públicos en Grecia. As competicións deportivas: Os xogos Olímpicos 7.3- Relixión grega. Relixión romana: culto público e privado. 7.4- Lírica de Grecia e Roma Poesía lírica grega Poesía lírica latina 7.5- Lecturas Un novo poema de Safo de Mitilene 7.6- Mitoloxía: As fazañas de Hércules	6.1 f,o 6.2 m,o 6.3 f,ñ,o 6.4 f,e,g,ñ 6..5 h ñ o 6.6 f 6..7 f 7.6- e,a,b,ñ
Criterios para a avaliación	7.1- Recoñecer a importancia da antiga cidade de Olimpia e os demais santuarios na antigüedade. 7.2- Relacionar e establecer semellanzas e diferenzas entre as manifestacións deportivas da Grecia Clásica e as actuais. 7.2- Describir a organización e funcionamento dos Xogos Olímpicos. 7.2- Recoñecer as características dos Xogos panhelénicos. 7.3- Coñecer e comparar as características da relixiosidade e da relixión grega coas actuais. 7.3- Explicar os fundamentos da relixiosidade romana e distinguir a relixión oficial das manifestacións do culto privado. 7.4- Coñecer as principais características dos xéneros literarios grecolatinos (lírica)e a súa influencia na literatura posterior. 7.4- Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina (lírica) como base literaria da cultura europea e occidental. 7.5- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 7.6- Coñecer os mitos e os heroes grecolatinos (Heracles), e establecer	

	semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais. 7.6- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.						
Estándares de aprendizaxe	7.1- Sabe valorar o papel desempeñado polos grandes santuarios na antigüedade. 7.2- Explica a orixe e a natureza dos Xogos Olímpicos, comparándoos e destacando a súa importancia con respecto a outras festividades deste tipo existentes na época, e comenta o seu mantemento no mundo moderno, establecendo semellanzas e diferenzas entre os valores culturais aos que se asocian en cada caso. 7.3 - Enumera e explica as principais características da relixión grega, póndoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas. 7. 3 - Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, e explica os trazos que lles son propios. 7.4- Describe as características esenciais da lírica grecolatina e recoñece a súa influencia na literatura posterior. 7.4- Nomea aos autores máis representativos da lírica grecolatina, encádraos no seu período histórico e cita as súas obras máis coñecidas. 7.5- Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 7.6- Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian. 7.6- Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa. 7.6- Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as principais semellanzas e diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos, asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. 7.6- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina. 7.6- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.						
Competencias clave	**1** **CCL**	**2** **CMCCT**	**3** **CD**	**4** **CAA**	**5** **CSC**	**6** **CSIEE**	**7** **CCEC**

Competencia en comunicación lingüística

O coñecemento da lírica grega e romana e dalgunhas das súas producións favorece a comprensión lectora e educa ao lector no aprecio de manifestacións literarias de carácter poético.Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Lectura e interpretación de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao galego e castelán.
- Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
- Estudo da formación de palabras en castelán e galego a partir doutras de orixe grega e latino.
- Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
- Elaboración de resumos e esquemas.
- Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade.

Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico

A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento da disposición urbana e dos edificios que conformaban as cidades santuarios do mundo grego.

Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Localización xeográfica das cidades santuarios gregas
- Observación da reconstrución da cidade santuario de Olimpia
- Análise de mapas e planos

Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal

A proposta de pequenas investigacións que conclúan na realización de debates é outro método para educar en información e favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro. Para iso tamén resulta útil a procura de información a través de Internet.

Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:

- Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes.
- Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo.

Competencia social e cidadana

O coñecemento e comprensión do fenómeno relixioso en Grecia e da súa organización en cidades santuario permite a reflexión sobre os nosos comportamentos relixiosos e a súa integración nas estruturas sociais, ademais de coñecer e aceptar outras razóns relixiosas

Competencia cultural e artística

E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través

	das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas ao gran heroe Heracles o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe remarcados en negriña e un 25% nos restantes.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 8	**Temporalización: 2º trimestre**	**Obxectivos**
Contidos	8.1- Cidades entre Oriente e Occidente: Alexandría,Bizancio, Pérgamo, Antioquía 8.2- A época de Alexandre 8.3- O Helenismo 8.4- Vida cotiá en Grecia e Roma : A educación en Grecia e Roma 8.5- A ciencia na Antigüedade clásica 8.6- A linguaxe técnico-científica actual 8.7- Lecturas: Os libros comezan a chegar a Biblioteca de Alexandría A epilepsia ou enfermidade sagrada 8.8- Mitoloxía: Bestiario mitolóxico, una antoloxía de animais fantásticos	6.1 f,o 6.2 m,o 6.3 f,ñ,o 6.4 f,e,g,ñ 6..5 h ñ o 6.6 f 6..7 f 8.8 e,a,b,ñ
Criterios para a avaliación	8.1- Recoñecer a importancia e situar as máis importantes cidades gregas fundadas fóra da Hélade. 8.2/8.3- Identificar, describir e explicar o marco histórico en que se desenvolven a figura de Alexandre e o Helenismo. 8.2/8.3- Coñecer as principais características da figura de Alexandre e o Helenismo, e saber situar nun eixe cronolóxico feitos históricos. 8.3- Explicar os fundamentos da relixiosidade romana e distinguir a relixión oficial das manifestacións do culto privado. 8.4- Coñecer os trazos máis salientables da educación en Grecia e Roma. 8.4 Valorar a relevancia que gregos e romanos outorgaron á educación	

	e a prevalencia das distintas disciplinas. 8.5- Coñecer os representantes máis importantes do pensamento científico grego e romano.8.6- Coñecer e utilizar con propiedade terminoloxía científico-técnica de orixe grecolatina. 8.7- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 8.7- Analiza e comentar textos modernos inspirados nos períodos alexandrino e helenístico. 8.8- Identificar algúns dos animais fabulosos da mitoloxía grecorromana. 8.9- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.
Estándares de aprendizaxe	8.1- Sabe valorar e situar las más importantes cidades gregas fundadas fora de la Hélade. **8.2/8.3- Sabe enmarcar no período histórico correspondente a figura de Alexandre e o Helenismo, póndoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.** 8.2/8.3- Distingue con precisión a etapa do Helenismo, nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados 8.2/8.3- Explica o proceso de transición que se produce entre as etapas da figura de Alexandre e o Helenismo, describindo as circunstancias que interveñen no paso dunhas a outra. 8.2/8.3- Sitúa dentro dun eixe cronolóxico o marco histórico en que se desenvolven a figura de Alexandre e o Helenismo, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións. **8.4- Identifica e describe os trazos principais da educación en Grecia e Roma** **8.4- Explica a influencia** da educación en Grecia e Roma no progreso da cultura occidental. 8.5- Identifica os coñecementos científicos e técnicos da época, e explica a súa influencia no progreso da cultura occidental. **8.5- Nomea aos científicos máis representativos, encádraos no seu período histórico e cita as súas aportacións máis coñecidas**. 8.6- Valora a actual influencia de las linguas grega y latina en la formación de novas palabras. 8.7- Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 8.7- Analiza e comentar textos modernos inspirados nos períodos alexandrino e helenístico. 8.8- Identifica algunos de los animales fabulosos de la mitología grecorromana.

	8.8- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina. 8.8- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina 8.8- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.
Competencias clave	**1 CCL** | **2 CMCCT** | **3 CD** | **4 CAA** | **5 CSC** | **6 CSIEE** | **7 CCEC** Competencia en comunicación lingüística. A introdución ao estudo das etimoloxías de termos da linguaxe científica-técnico contribúe á mellora da comprensión oral e escrita. O coñecemento do significado orixinal das palabras favorece que o alumnado coñeza o sentido das palabras que utiliza; e tamén axuda ao uso preciso e apropiado do vocabulario. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao galego e castelán. o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados. o Descubrimento e comprensión de raíces grecolatinas na linguaxe técnica-científico actual o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade. o Elaboración de resumos e esquemas. o Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade. Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento da A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento dos avances da ciencia e da técnica do mundo grego e romano. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Localización xeográfica das principais rexións e cidades do imperio de Alexandro o Observación da reconstrución da cidade santuario de Alexandría o Análise de mapas e planos de cidades gregas que aparecen na unidade. o Análise das aportacións dos gregos e romanos a ciencia.

	Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal A proposta de pequenas investigacións que conclúan na realización de debates é outro método para educar en información e favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro. Para iso tamén resulta útil a procura de información a través de Internet. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes. o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo. **Competencia social e cidadana** O coñecemento dos sistemas educativos de Grecia e Roma favorece a análise crítica e a valoración da nosa sociedade e o papel que xoga a educación nela. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. O obxectivo último é avivar o interese non só polos personaxes históricos ou de ficción, senón tamén polas manifestacións culturais e artísticas, para así comprendelos mellor e analizalas no seu marco histórico, político e social. Así mesmo co coñecemento do riquísimo bestiario mitolóxico apréciase unha singular interpretación do mundo que, a miúdo, estivo ligada ao descubrimento de novos territorios e costumes diferentes. Con iso enriquécese a comprensión do código mitolóxico, pedra angular e universal das distintas manifestacións artísticas. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas ao animais fantásticos o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe remarcados en negriña e un 25% nos restantes
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 9	Temporalización: 3º trimestre	Obxectivos
Contidos	9.1- Pompeia. Outras cudades residenciais: Capua, Bath (Aquae Sulis) Timgad (Thamugadi). 9.2- A vivenda en Grecia e Roma. 9.3- A vestimenta en Grecia e en Roma. 9.4- A familia en Grecia e Roma. 9.5- Historiografía Historiadores gregos Historiadores romanos 9.6- Lecturas: o Grafitos pompeianos o Banquete en casa do rico facendado Trimalción 9.7- Mitoloxía: Sobre o amor o no Olimpo.	6.1 f,o 6.2 m,o 6.3 f,ñ,o 6.4 f,e,g,ñ 6..5 h ñ o 6.6 f 6..7 f 9.7 e,a,b,ñ
Criterios para a avaliación	9.1- Valorar a importancia dos tesouros atopados en Pompeia debido ás circunstancias da súa desaparición. 9.2/9.3- Coñecer os trazos máis salientables da vida cotiá en Grecia e Roma 9.4- Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros. 9.5- Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina (historiadores) como base literaria da cultura europea e occidental 9.6- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego 9.6- Analizar e comentar textos inspirados na vida cotiá da Antigüidade. 9.7- Identificar algúns dos mitos que relatan relacións amorosas de deuses e mortais da mitoloxía grecorromana. 9.7- Coñecer a pervivencia da mitoxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.	
Estándares de aprendizaxe	9.1- Sabe valorar a importancia dos tesouros encontrados en Pompeia. 9.2- Valora a achega de Roma ao desenvolvemento da enxeñería hidráulica e ao hábito da hixiene coa construción de espazos públicos destinados a ela. 9.2/9.3- Identifica e describe os tipos de vivenda, o modo de alimentación, os hábitos de hixiene e a vestimenta en Grecia e Roma. 9.4- Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, identificando e explicando a través deles estereotipos culturais e comparándoos cos actuais. 9.5- Describe as características esenciais da historiografía grecolatina e recoñece a súa influencia na historiografía posterior 9.5- Nomea aos historiadores máis representativos, encádraos no seu período histórico e cita as súas aportacións máis coñecidas.	

	9.6- Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 9.6- Analiza e comenta textos inspirados na vida cotiá da Antigüidade 9.7- **Recoñece algúns dos mitos que relatan relacións amorosas de deuses e mortais da mitoloxía grecorromana**. 9.7- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina. 9.7- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.						
Competencias clave	**1** **CCL**	**2** **CMCCT**	**3** **CD**	**4** **CAA**	**5** **CSC**	**6** **CSIEE**	**7** **CCEC**
	Competencia en comunicación lingüística. O achegamento a unha manifestación tan popular como os grafitos, actividade de absoluta actualidade, permite ao alumnado achegarse ás expresións populares romanas e comparalas coas súas. Isto contribúe á reflexión sobre a propia expresión, tanto oral como escrita. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao galego e castelán. o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados. o Lectura e comprensión de grafitos atopados nas paredes de Pompeia. o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade. o Elaboración de resumos e esquemas. o Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade **Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico** A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento dos medios técnicos utilizados para achegar e distribuír a auga nos recintos.Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Localización xeográfica das cidades mencionadas na unidade. o Observación da reconstrución da cidade de Pompeia. o Análise de mapas e planos de cidades gregas que aparecen na unidade **Tratamento da información e competencia dixital / competencia para aprender a aprender/ autonomía e iniciativa persoal** A proposta de pequenas investigacións que conclúan na realización de debates é outro método para educar en información e favorecer o						

	coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro. Para iso tamén resulta útil a procura de información a través de Internet. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes. o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo. **Competencia social e cidadana** O coñecemento da historiografía grega e latina permite coñecer a reflexión dos seus autores sobre os feitos históricos e vai-lorar o acerto das súas afirmacións. Isto favorece a análise crítica dos feitos históricos a través do tempo e na actualidade. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Así mesmo a lectura das narracións das aventuras amorosas de deuses e deusas e o seu reflexo nas artes enriquece a comprensión da linguaxe das distintas manifestacións artísticas. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas aos diversos relatos dos amores dos deuses. o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe remarcados en negriña e un 25% nos restantes.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 10	Temporalización: 3º trimestre	Obxectivos
Contidos	10.1 Ampurias/Empúries. Outras cidades hispanas: Tarraco, Pompelon, Segóbriga 10.2 A Hispania prerromana 10.3- O calendario romano: A datación 10.4- Autores hispanorromanos 10.5- Lecturas Hispania, nome romano de Iberia	10.1 f,o 10.2 m,o 10.3 f,ñ,o 10.4 f,e,g,ñ 10..5 h ñ o 10.6-

	A morte de Séneca 10.6- Mitoloxía: Sobre os mitos en Iberia o Un mito autóctono: Gárgoris e Habis	e,a,b,ñ
Criterios para a avaliación	10.1-Identificar os aspectos máis importantes da presenza de Grecia no noso país e recoñecer as pegadas da cultura grega en diversos aspectos da civilización actual. 10.1- Recoñecer a importancia e situar algunhas cidades da Hispania Citerior: Ampurias, Tarraco, Pompelon e Segóbriga. 10.2- Achegarse á historia peninsular anterior á chegada dos romanos e as súas manifestacións culturais. 10.1/ 10.2- Achegarse á resposta que deron os diferentes pobos prerromanos á chegada de gregos e romanos. 10.3- Coñecer o sistema romano de datación do tempo e a organización do calendario. 10.4- Identificar os autores que, nacendo na Península, sobresaíron no mundo literario romano. 10.4- Valorar a figura e a obra de Séneca. 10.5- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego. 10.5- Analizar e comentar textos inspirados nalgúns feitos da romanización da Península. 10.6- Descubrir os mitos que relatan episodios que transcorren na península Ibérica. 10.6- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.	
Estándares de aprendizaxe	10.1/ 10.2-Enumera e explica algúns exemplos concretos nos que se pon de manifesto a influencia que o mundo clásico tivo na historia e as tradicións do noso país 10.1/ 10.2- Recoñece as causas que explican a fundación das cidades de Ampurias, *Tarraco, Pompelon* e *Segóbriga* 10.1/ 10.2- Sitúa nun mapa as cidades de Ampurias, *Tarraco, Pompelon* e *Segóbriga* 10.1/ 10.2- Recoñece a influencia cultural grega e as suas colonias na Península Ibérica. 10.1/ 10.2- Identifica a resposta que deron os diferentes pobos prerromanos á chegada de gregos e romanos 10.1/ 10.2- Explica a situación política da península Ibérica antes da romanización 10.3- Identifica as características principais da datación de Grecia y Roma 10.3- Recoñece a etimoloxía dos nomes dos días da semana e dos meses en español e galego. 10.3- Recoñece os nomes dalgúns autores hispanorromanos 10.4- Valora a figura e a obra de Séneca 10.5- Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados)	

<table>
<tr>
<td></td>
<td colspan="7">ao castelán e galego.
10.5- Analiza e comenta textos inspirados nalgúns feitos da romanización da Península
10.6- Recoñece algúns dos mitos relacionados coa Península Ibérica.
10.6- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina
10..6- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos</td>
</tr>
<tr>
<td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td>
<td>1
CCL</td>
<td>2
CMCCT</td>
<td>3
CD</td>
<td>4
CAA</td>
<td>5
CSC</td>
<td>6
CSIEE</td>
<td>7
CCEC</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="7">Competencia en comunicación lingüística

A lectura comprensiva de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao castelán permite a práctica da comprensión escrita e enriquece o vocabulario do alumnado.

Outros procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao castelán.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade.

Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico

O exercicio de nomear as datas co sistema de datación romano permite exercitar a competencia matemática e coñecer outras formas do cómputo. Así mesmo, a identificación e localización das cidades prerromanas da Península conduce a un mellor coñecemento da xeografía española.

Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Localización xeográfica das cidades de Ampurias, Tarraco, Pompelon e Segóbriga.
o Observación da reconstrución da cidade de Ampurias.
o Análise de mapas e planos.

Tratamento da información e competencia dixital e competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal

A proposta de procura de información para a súa elaboración e</td>
</tr>
</table>

	exposición en pequenos debates organizados ao redor dun tema é un método idóneo para estimular a educación en información. En xeral, as actividades propostas pretenden o desenvolvemento de capacidades como a atención, a concentración, a memoria e a motivación; e favorecen a conciencia do valor do esforzo para lograr os obxectivos marcados. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes. o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo. **Competencia cultural e artística** É fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas aos mitos que transcorren na Península. o Análise de imaxes que mostran restos culturais da época prerromana e romana. o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano.
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe remarcados en negriña e un 25% nos restantes.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 11	**Temporalización: 3º trimestre**	**Obxectivos**
Contidos	11.1- Itálica. Outras cidades hispanas: Corduba, Gadir, Castulum 11.2- A conquista de Hispania 11.3-O exército romano 11.4-A romanización de Hispania 11.5- A novela grega e latina 11.6- Palabras, locucións e expresións latinas	11.1 f,o 11.2 m,o 11.3 f,ñ,o 11.4 f,e,g,ñ 11..5 h ñ o 11.6 f 11..7 f

	11.7- Lecturas o Escipión incendia Numancia o Viriato morre vítima dunha traizón 11.8- Mitoloxía: Sobre as aventuras de Xasón e Medea	11.8 e,a,b,ñ
Criterios para a avaliación	11.1/ 11.2/11.4-Identificar os aspectos máis importantes da historia de Roma e a súa presenza no noso país e recoñecer as pegadas da cultura romana en diversos aspectos da civilización actual. 11.1/ 11.2/11.4- Coñecer as características fundamentais da romanización de Hispania e Gallaecia. 11.3- Comprender de forma sinxela a organización do exército romano 11.5- Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina (novela) como base literaria da cultura europea e occidental 11.6- Distinguir e identificar latinismos, cultismos, semicultismos e termos patrimoniais. 11.7- Analizar e comentar textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego 11.7- Analizar e comentar textos inspirados en personaxes peninsulares e hispanorromanos. 11.8- Identificar os mitos que relatan a saga de Xasón e os argonautas e o seu encontro con Medea. 11.8- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.	
Estándares de aprendizaxe	**11.1/ 11.2/11.4- Explica a romanización de Hispania e Gallaecia, describindo as súas causas e delimitando as súas fases.** **11.1/ 11.2/11.4- Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e Gallaecia, sinalando a súa influencia na historia posterior do noso país.** **11.3/11.4- Explica as características principais do funcionamento do exército romano e o papel que desempeñou na romanización.** 11.5- Recoñece as manifestacións gregas e romanas do xénero literario da novela **11.6- Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual.** 11.7- Analiza e comenta textos clásicos traducidos (e /ou adaptados) ao castelán e galego 11.7- Analiza e comenta textos inspirados en personaxes peninsulares e hispanorromanos. 11.8- Identifica os mitos que relatan a saga de Xasón e os argonautas e o seu encontro con Medea. 11.8- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina	

<table>
<tr><td></td><td colspan="7">11.8- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos</td></tr>
<tr><td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td><td>1
CCL</td><td>2
CMCCT</td><td>3
CD</td><td>4
CAA</td><td>5
CSC</td><td>6
CSIEE</td><td>7
CCEC</td></tr>
<tr><td colspan="7">Competencia en comunicación lingüística
O achegamento a expresións latinas que se incorporaron á lingua culta e, en ocasións, á lingua común supón o enriquecemento léxico do alumnado e a súa mellora na expresión oral e escrita.
Outros procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao castelán.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Comprensión das expresións latinas máis usuais.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade.
Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
A contribución desta unidade á adquisición destas competencias céntrase no factor motivador que supón o coñecemento dos factores económicos que motivaron a chegada dos romanos á Península.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Observación da reconstrución da cidade de Itálica.
o Análise de mapas e planos.
Tratamento da información e competencia dixital e competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal
A proposta de pequenas investigacións que conclúan en debates favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro e das informacións dispoñibles en Internet e desenvolven capacidades como a atención, a concentración, a memoria e a motivación; e favorecen a conciencia do valor do esforzo para lograr os obxectivos marcados.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes.
o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo.
Competencia social e cidadá
O coñecemento do avance da dominación romana da Península permite coñecer mellor a xeografía de España e reflexionar sobre a súa</td></tr>
</table>

	variedade histórica. Isto favorece a análise crítica da construción histórica de España. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Elaboración de eixos cronolóxicos e mapas. o Proposta de debates. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas á saga de Jasón, Medea e os Argonautas. o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano
<u>Grao mínimo de consecución</u>	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe remarcados en e un 25% nos restantes.
<u>Procedementos e instrumentos de avaliación</u>	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Unidade didáctica 12	**Temporalización: 3º trimestre**	**Obxectivos**
<u>Contidos</u>	12.1- Mérida. Outras cidades de Augusto: Asturica Augusta, Caesaraugusta e Lucus Augusti 12.2- Espectáculos públicos en Grecia e Roma. 12.3- O teatro grego. O teatro romano 12.4- A transmisión da cultura clásica en Europa 12. 5- Lecturas o Os Renacementos o Os bárbaros 12.6- Mitoloxía: Catasterismos A Osa Maior Andrómeda Vía Láctea ou Camiño de Santiago	12.6- e,a,b,ñ
<u>Criterios para a avaliación</u>	12.1- Identificar os aspectos máis importantes da historia de Roma e a súa presenza no noso país e recoñecer as pegadas da cultura romana en diversos aspectos da civilización actual. 12.1- Coñecer as características fundamentais da romanización de Hispania e Gallaecia.	

	12.2- Identificar as principais formas de lecer da antigüidade. 12.3- Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina (teatro) como base literaria da cultura europea e occidental. 12.3- Nomear aos tráxicos máis representativos, encadralos no seu período histórico e citar as súas aportacións máis coñecidas. 12.4- Recoñecer a presenza da civilización clásica nas artes e na organización social e política. 12.4- Analizar e apreciar as repercusións da transmisión da cultura clásica en Europa. 12.5- Descubrir os trazos e etapas da difusión destes valores culturais. 12.5- Analizar e comentar textos modernos inspirados nalgúns episodios do final da Antigüidade. 12.6- Identificar algúns mitos que relatan a orixe das constelacións. 12.6- Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.
Estándares de aprendizaxe	**12.1- Explica a romanización de Hispania e Gallaecia, describindo as súas causas e delimitando as súas fases.** **12.1- Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e Gallaecia, sinalando a súa influencia na historia posterior do noso país.** **12.2- Describe as principais formas de lecer das sociedades grega e romana, analizando a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.** **12.3- Nomea aos tráxicos máis representativos, encádraos no seu período histórico e cita as súas aportacións máis coñecidas.** 12.3- Recoñece as manifestacións gregas e romanas do xénero literario da traxedia e da comedia 12.4- Sinala e describe algúns aspectos básicos da cultura e a civilización grecolatina que perviviron ata a actualidade, demostrando a súa vixencia nunha e noutra época mediante exemplos. 12.5- Analiza e comenta textos modernos inspirados nalgúns episodios do final da Antigüedad. 12.6- Identifica algúns dos mitos que relatan transformacións de mortais en estrelas. 12.6- Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina 12.6- Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos

<table>
<tr><td rowspan="2"><u>Competencias clave</u></td><td>1
CCL</td><td>2
CMCCT</td><td>3
CD</td><td>4
CAA</td><td>5
CSC</td><td>6
CSIEE</td><td>7
CCEC</td></tr>
<tr><td colspan="7">Competencia en comunicación lingüística
A lectura de textos que reflexionan sobre a caída da civilización grecorromana e a súa permanencia cultural a través dos tempos favorece a comprensión lectora e enriquece o vocabulario do alumnado mellorando así tamén a expresión do alumnado.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Lectura e interpretación de textos orixinais gregos e latinos traducidos ao castelán.
o Lectura e interpretación de textos literarios adaptados.
o Lectura comprensiva das diferentes seccións da unidade.
o Elaboración de resumos e esquemas.
o Exposición oral das investigacións propostas ao longo da unidade.
Competencia matemática e competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
O coñecemento dos edificios que albergaban os grandes espectáculos e as súas técnicas construtivas permiten a reflexión sobre a actualidade destas e a perdurabilidad das obras civís actuais.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Observación da reconstrución da cidade de Mérida.
o Análise de mapas e planos.
Tratamento da información e competencia dixital e competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal
A proposta de pequenas investigacións que conclúan en debates favorecer o coñecemento e uso dos fondos da biblioteca escolar do centro e das informacións dispoñibles en Internet e desenvolven capacidades como a atención, a concentración, a memoria e a motivación; e favorecen a conciencia do valor do esforzo para lograr os obxectivos marcados.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Procura de datos complementarios e consulta doutras fontes.
o Proposta de traballos e actividades tanto individuais como de grupo que obrigan a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo.
Competencia social e cidadá
O achegamento aos elementos de civilización que herdamos do mundo grecorromano permite reflexionar sobre a súa validez actual e a integración cultural de Europa. Isto favorece a análise crítica da construción histórica de Europa.
Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son:
o Elaboración de eixos cronolóxicos e mapas.</td></tr>
</table>

	o Proposta de debates. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas ao mundo da astronomía e das constelacións de orixe mítica. o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano. **Competencia cultural e artística** E fundamental para a o desenvolvemento desta competencia tanto a aproximación á pervivencia do patrimonio cultural e artístico a través das numerosas ilustracións que se reproducen, como, e sobre todo, o fomento da súa interpretación e valoración. Procedementos que axudan a adquirir esta competencia son: o Análise de imaxes vinculadas á saga de Xasón, Medea e os Argonautas. o Proposta de actividades colaborativas que indaguen na identificación da orixe das manifestacións culturais de hoxe no pasado grecorromano
Grao mínimo de consecución	O alumno deberá alcanzar unha puntuación dun 50% nos estándares de aprendizaxe remarcados en negrita e un 25% nos restantes.
Procedementos e instrumentos de avaliación	**Instrumentos** Produción do alumnado en casa e na aula Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

Contidos didácticos

Avaliaranse utilizando un, dous ou os tres procedementos seguintes.

Obterase a nota da avaliación do cálculo da nota media das cualificacións obtidas nos seguintes instrumentos de avaliación, que terán o mesmo peso na calificación (90 % da nota final)

1- Recollida de datos do **traballo na aula** e **persoal** do alumno (caderno, tarefas).

2- Realización de **probas escritas** ao longo do trimestre.

3- Realización de **traballos individuais ou en grupo** (de investigación, artísticos) e exposición na aula.

Pode ser que nunha avaliación non se empregue algún dos tres instrumentos de avaliación mencionados, obténdose,polo tanto a nota final, do cálculo da media dos outros dous.

<u>Actitude na aula</u>
4- Observación e Caderno do profesor para valorar **actitudes na aula**

Instrumentos de avaliación		Ponderación de cualificación
1. Realización de probas obxectivas e /ou	Cosensuarase co alumno a posibilidade de desglosar os contidos en varios controis parciais ao longo da avaliación.	90%
2. Produción de traballos en grupo ou individuais e /ou	Incluíndo na súa valoración a exposición ou defensa oral.	
3. Realización de tarefas ou actividades na aula e na casa	Expostas como apuntes, exercicios, análises, respostas a preguntas e **recollidas no caderno de clase. Realizacion das tarefas na aula virtual, se é o caso**	
5. Observación da actitude do alumno	Inclúe a atención, a participación en clase e a actitude persoal do alumno (compromiso persoal por aprender).	10 %

En caso de confinamento dalgún alumno haberá que establecer uns Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindibles, que dependerán do momento en que estas circunstancias se produzcan e do traballo que se esté a facer na aula nese momento.

4- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Utilizarase unha metodoloxía mixta: inductiva e deductiva.
A inductiva serve para motivar a participación dos alumnos mediante o uso de pequenos debates nos que se tentará detectar as ideas previas, preconcepciones ou esquemas alternativos do alumno como produto da súa experiencia diaria e persoal e os coñecementos previos
O método deductivo favorece a actividade mental como complemento ao proceso de aprendizaxe inductivo. O profesor guía este proceso con actividades nas que é necesario consultar diversas fontes de información, e ademais, débese fomentar o rigor no uso da linguaxe.
En todas as actividades é convinte reflexionar sobre o realizado, recompilar o que se aprendeu, analizar o avance en relación coas ideas previas (punto de partida) e facilitar ao alumno unha reflexión sobre habilidades de coñecemento, procesos cognitivos, control e planificación da propia actuación, a toma de decisións e a comprobación de resultados.

O alumnado ten que construír criterios sobre as propias habilidades e competencias en campos específicos do coñecemento e do seu quefacer como estudante.

Empregaranse diferentes mecanismos segundo o resultado de aprendizaxe a lograr, o estilo de aprendizaxe do alumno ou as condicións materiais

Metodoloxía	Descrición	Exemplo de actividade
1. Clases teóricas.	Exposición da teoría polo profesor e o alumno toma apuntamentos (lección maxistral), ou ben participa ante preguntas do profesor	Aprendizaxe baseada en aplicación de casos ou discusións propiciadas polo profesor
2. Clases prácticas.	Clases onde o alumno debe aplicar contidos aprendidos na teoría.	
a) Clases de exercicios.	O alumno resolve exercicios ou toma decisións facendo uso dos coñecementos aprendidos na teoría.	Resolución de exercicios.
b) Prácticas de investigación	O alumno realiza unha investigación facendo uso dos coñecementos aprendidos na teoría.	Exercicio de investigación, procura de exemplos de tradición clásica ou prácticas informáticas…
3. Talleres, conferencias.	Reflexión e/ou profundización de contidos xa traballados polo alumno con anterioridade (teóricos e/ou prácticos).	Cinefórum, teatro, taller de lectura, talleres de cultura clásica, ciclos de conferencias…
4. Ensinanza no presencial.	O alumno aprende novos contidos pola súa conta, a partir de orientacións do profesor ou por parte de material didáctico deseñado para o efecto.	Aprendizaxe autónoma, autoaprendizaxe, estudio dirixido, tutoriales, traballo virtual en rede…

As unidades didácticas traballaranse da seguinte maneira:

- Explicación dos contidos conceptuais correspondentes

- O alumno elaborará cadros, resumos, mapas, esquemas…

- En cada unidade realizaranse exercicios de diverso tipo, para practicar os contidos explicados.

- Farase unha selección de helenismos e latinismos relacionados con cada tema, que o alumno debe saber empregar.

- Exercicios de etimoloxía:

- Definición de helenismos casteláns ou galegos, dos cales o alumno coñece xa o termo grego ou latino de orixe.

- Partindo do significado do helenismo ou latinismo, o alumno deberá deducir o significado do termo grego ou latino de orixe.

- Completaranse os contidos recollidos no libro de texto, co material audiovisual que a profesora levará a aula, coa lectura na clase ou na casa, de traducións de textos orixinais e co material que ofrece Internet.

- Prepararanse actividades de reforzo específicas para os alumnos que necesiten afianzar algúns dos contidos ou subsanar deficiencias de base, sempre e cando fixese un esforzo previo e realizase as actividades propostas no traballo diario de clase.

5- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O libro de texto que se utilizará neste curso é:

CULTURA CLÁSICA, Javier Almodóvar, Juan Manuel Gómez e Francisco Manzanero. Ed EDITEX

Entre os múltiples recursos bibliográficos e audiovisuais que se utilizarán na aula neste curso, destacan os seguintes:

- **DVDs e material audiovisual**
- *Alejandro Magno.* Discovery Channel
- *La antigua Grecia en 15 minutos.* Academia Play
- *La construcción de un imperio (Engineering an Empire).* History chanel
    - *La Grecia de la edad de oro*
    - *La Grecia de Alejandro Magno*
    - *Los persas*
    - *Cartago*
    - *Roma*
- *Los espartanos.* National Geographic
- *Grecia desde el aire.* National Geographic
- *El Imperio romano en 10 mn.* Academia Play
- *Julio César.* National Geographic
- *Mediterráneo, nuestro mar.* Yann Arthus-Bertrand y Michael Pitiot.
- *Mitos y Leyendas TVE 2*
- *Secretos de la Arqueología.* Crest Media
- **Revistas**
- *Altaïr.* Grecia, una cuña sagrada en el Mediterráneo
- *Geo.* Madrid. Entre otros: nº 87, abril 1994. «Grecia, tras la huella de Homero».
- *Muy Interesante.* Madrid. Entre outros números destacar os especiais

    Muy especial:

    nº 13, primavera 1993. «Grecia y Roma».

    nº 39, enero-febrero 1999. «La herencia de Roma».

– *National Geographic*. Barcelona. Entre outros números destacar:
Vol. I, nº 1, octubre 1997. «El imperio romano».
Número especial milenio, enero 2000. «Grecia antigua».

- **Bibliografía**

Adaptacións literarias
– Penélope Lively, *En busca de una patria* , Vicens Vives
– Rosemary Sutcliff, *Naves negras ante Troya*, Vicens Vives
– Rosemary Sutcliff, *Las aventuras de Ulises*, Vicens Vives

Banda deseñada
– Miguel Calatayud, *Los doce trabajos de Hércules.* Marvel
– Jean Dufaux - Philippe Delaby. *Murena.* Planeta
– Gosciny – Uderzo, *Astérix y Obélix*
– Marini. *Las águilas de Roma. Norma editorial*
– Miller, Frank *-300*
– Rubin, David. *El héroe. Astiberri*
– Miguel Ángel Sepúlveda, Roy Thomas, *La Ilíada*. Marvel
– Eric Shanover, *La Edad de Bronce, mil naves.* Norma Comics
– SFAR, Joan – BLAIN, Christophe _*Ulises / Heracles*
– Roy Thomas, Greg Tocchini, La Odisea. Marvel

Xenéricas
– Grimal, P., *Diccionario de mitología griega y romana*. Barcelona. Paidós, 1990
– Montanelli, Idro, *Historia de los griegos*
– Montanelli, Idro, *Historia de Roma*

No caso de que se decretase unha suspensión das clases presenciais, o alumno dispoñerá de fichas didácticas elaboradas pola profesora para traballar os contidos básicos. Para evitar a discriminación que supón a brecha dixital, e tendo en conta que a mayoría dos alumnos teñen que compartir os dispositivos móbiles con irmáns e pais e nais que teletraballan, o seu libro de texto será a base principal do traballo persoal que terá que realizar. Serán tarefas a realizar e enviar en prazos de 15 días e estarán dispoñibles na aula virtual da materia.

6- CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

- ENSINANZA PRESENCIAL

A- Os **contidos** avaliaranse utilizando **un, dous ou os tres** procedementos seguintes:

1- Nas **probas obxectivas**, **exames,** valoraranse os seguintes aspectos:

- **Claridade** na exposición dos contidos: **Precisión** na utilización da linguaxe, correcta utilización de **conceptos** e **definicións**
- **Corrección** na redacción dos contidos. **Xustificacións teóricas** que se acheguen para o desenvolvemento das respostas
- A falta de **limpeza** nas probas penalizará ata un punto.

Valoración: 10 % presentación; 20% expresión e ortografía; 70% contidos
No apartado de contidos ten que acadarse a nota mínima dun 35% para que sumen as porcentaxes de presentación e ortografía e redacción.

Recuperación: Proba obxectiva

2- Nos **traballos persoais ou grupais** terase en conta o **desenvolvemento**, a **presentación**, a **expresión**, as faltas de **ortografía**, o uso de **conceptos** e a **orixinalidade**.

Valoración: 10 % presentación; 20% expresión e ortografía; 70% contidos
No apartado de contidos ten que acadarse a nota mínima dun 35% para que sumen as porcentaxes de presentación e ortografía e redacción.

Recuperación: Reelaboración do traballo

3- No **traballo de aula e persoal** recollido no **caderno do alumno** teranse en conta os seguintes aspectos.

-Deberán presentarse **todos os traballos** na **orde** na que foron propostos e realizados na aula.

No caso de que algún traballo non se realizase no seu momento por causas xustificadas o alumno poderá presentalo para a súa cualificación posterior.

- Os traballos estarán realizados de forma **completa** e **non** poderán estar **copiados**
- A **calidade** dos traballos e actividades presentados, as **respostas elaboradas**, a boa **redacción**, o traballo de **reflexión**, a recopilación de datos.
- A **presentación** dos traballos deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.

Valoración: 10 % presentación: 20% expresión e ortografía: 70% contidos

Recuperación: Proba obxectiva

Obterase a nota da avaliación do cálculo da nota media das cualificacións obtidas nos seguintes instrumentos de avaliación, que terán o mesmo peso na cualificación (90 % da nota final)
Pode ser que nunha avaliación non se empregue algún dos tres instrumentos de avaliación mencionados, obténdose,polo tanto a nota final, do cálculo da media dos outros dous.

B-Na valoración das actitudes do alumno tomarase como referencia as seguintes pautas de observación:

-Traer o **material de traballo**. 0,20%
- Manter un **comportamento e unha postura correcta**. 0,20%
- **Puntualidade** e orde nas entradas e saídas. 0,20%
- **Aproveitamento do tempo** de traballo sen interromper a clase nin o traballo dos demais 0,20%
- Non ter **faltas inxustificadas a clase**. 0,20%

Valoración: **1 punto.**

Recuperación: A modificación das actitudes negativas o longo do curso poderá supor a recuperación na nota final dos posibles puntos perdidos nas avaliacións

- *ENSINANZA NON PRESENCIAL*

En caso de confinamento haberá que reestruturar a materia e, evidentemente,os criterios sobre avaliación e cualificación nese período en concreto.

Eliminaranse as probas obxectivas e valorarase ao alumnado polas tarefas enviadas. Teranse en conta os seguintes aspectos:

- *Realización de todas as tarefas.*
- *As tarefas teñen que estar realizadas de forma completa e non poden estar copiadas.*
- *As tarefas entregaranse respectando os prazos indicados.*

A nota final de avaliación obterase do seguinte modo:

- Contidos 90%: obterase do cálculo da nota media das cualificacións obtidas nos apdos A 1,2,3. , que terán o mesmo peso na calificación
  Pode ser que nunha avaliación non se empregue algún dos tres instrumentos de avaliación mencionados, obténdose,polo tanto a nota final, do cálculo da nota media dos outros dous.

  Os suspensos nestes apdos teñen que ser recuperados cunha proba escrita

- Actitude na aula 10%

Criterios de promoción e mecanismos de recuperación

Para obter a nota final da materia aplicaranse as medias das avaliacións **SEN REDONDEO**. A cualificación necesaria para aprobar a materia será de **5 puntos.**

Os alumnos con contidos suspensos poderán recuperalos inmediatamente.

Os alumnos que non superen as recuperacións parciais terán que presentarse en **xuño** a unha **proba de recuperación** que consistirá nunha **proba escrita** cos contidos vistos durante o curso.

Valoración: 10 % presentación; 20% expresión e ortografía; 70% contidos

No apartado de contidos ten que acadarse a nota mínima dun 35% para que sumen as porcentaxes de presentación e ortografía e redacción.

En caso de non poder facer presencialmente a proba de recuperación por confinamento, os alumnos que queiran recuperar as avaliacións suspensas, terán que realizar e entregar no prazo determinado pola profesora as tarefas de recuperación que se lles enviarán persoalmente.

Non se acadará o aprobado en xuño con mais dunha avaliación suspensa.

Os alumnos coa materia pendente terán a opción de recuperala de dúas maneiras posibles:

- Exame de recuperación final en maio: **proba de recuperación** que consistirá nunha proba escrita cos contidos vistos durante o curso.
- Mediante traballos persoais (mínimo de 3) de diverso tipo a consensuar entre o profesor e o alumno, dependendo das súas capacidades e motivación.
  Valoración: 10 % presentación; 20% expresión e ortografía; 70% contidos

Tanto o exame como os traballos valoraranse según as rúbricas de avaliación recollidas nesta mesma programación.

RÚBRICAS DE AVALIACIÓN

Rúbrica de valoración dun traballo escrito:

Categoría	BO	GRAO MÍNIMO	SUSPENSO
Ideas e contido	O escrito é claro, enfocado e interesante. Mantén a atención do lector. A historia enriquécese con anécdotas e detalles relevantes.	O escrito é claro e enfocado, pero o resultado pode non captar a atención. Hai un intento por sustentalo, pero é limitado, moi xeral ou fóra do alcance.	O escrito carece de pulso ou de propósito central. O lector vese forzado a facer inferencias baseándose en detalles moi incompletos
Organización	A organización resalta a idea central. A orde, a estrutura ou a presentación é a adecuada aos contidos e obxectivos	Erros na organización e estrutura dos contidos.	A organización está desarticulada. A escritura carece de ideas ou detalles. As ideas encadéanse unhas con outras atropelladamente.
Elección de palabras	As palabras transmiten a mensaxe proposta en forma interesante, natural e precisa. A	A linguaxe é corrente, pero transmite a mensaxe. É funcional, aínda que carece de efectividade. O	O escritor utiliza un vocabulario que busca a cegas as palabras que transmiten significado. A

	escritura é completa, rica e concisa.	escritor decide por facilidade de manexo, producir unha especie de «documento xenérico», colmado de frases e palabras familiares	linguaxe é tan baleiro, abstracto ou tan reducido que é carente de detalles
Fluidez nas oracións	A escritura flúe facilmente e ten bo ritmo cando se le en voz alta. As oracións están ben construídas, son coherentes e a estrutura é variada e fai que ao lelas sexan expresivas.	As oracións son máis mecánicas que fluídas. O texto carece de ritmo ou graza. Ocasionalmente as construcións son inadecuadas e fan lenta a lectura.	O escrito é difícil de entender ou ler en voz alta. As oracións tenden a ser cortadas, incompletas, inconexas, irregulares e bastas
Presentación	Boa comprensión dos estándares e convencións da escritura (utilización de maiúsculas, puntuación, ortografía ou construción de parágrafos). Os erros son moi poucos e de menor importancia.	Hai erros nas convencións para escribir, que aínda que non son demasiados, prexudican a facilidade de lectura. Aínda cando os erros non bloquean o significado, tenden a distraer	Hai numerosos e repetidos erros na utilización adecuada da linguaxe, na estrutura das oracións, na ortografía ou na puntuación, que fan que o texto sexa difícil de ler. A gravidade e frecuencia dos erros tende a ser tan notoria que o lector atopa moita dificultade para concentrarse na mensaxe e debe relelo para podelo entender.

Valoración dunha presentación oral:

Categoría	Excelente	Ben	GRAO MÍNIMO	SUSPENSO
Preparación	Bo proceso de preparación, mostra profundidade no desenvolvemento do tema.	Cumple cos obxectivos propostos. Coñece o tema.	Presenta o resumo e a actividade planeada sucintamente.	Non desenvolveu o tema, Non fixo unha correcta selección de materiais
Sustentación teórica	Domina o tema proposto, logra conectalo e explicalo nos seus diferentes aspectos.	Logra explicar o tema relacionando os diferentes aspectos deste	Coñece o tema superficialmente, non logra explicar todos os puntos expostos	Non coñece o tema.
Manexo da exposición	Ben liderada, suscita controversia e participación	É organizada, pode contestar os diferentes interrogantes	Non resalta os puntos máis importantes, non chega a	Non é organizada. É incompleta e pouco traballada

			conclusións..	

Valoración da actitude do alumno:

Categoría	BO	GRAO MÍNIMO	SUSPENSO
Interese	1- O alumno non ten nunca atrasos nin faltas inxustificadas. 2. Presenta unha boa predisposición cara á materia.	1. O alumno ten algúns atrasos e/ou algunhas faltas inxustificadas. 2. Presenta predisposición normal cara á materia.	1. O alumno ten moitos atrasos e/ou moitas faltas inxustificadas. 2. Presenta unha mala predisposición cara á materia.
Participación	O alumno sae voluntario con asiduidade á lousa, pregunta dúbidas, responde as preguntas formuladas polo profesor e participa en debates suscitados na aula.	O alumno sae algunhas veces voluntario á lousa, pregunta dúbidas, responde as preguntas formuladas polo profesor e participa en debates suscitados na aula.	O alumno non sae normalmente voluntario á lousa, non pregunta dúbidas, non responde as preguntas formuladas polo profesor e non participa en debates suscitados na aula.
Comportamento na aula	O alumno nunca se distrae, atende ao profesor e aos seus compañeiros, non molesta, nin interrompe innecesariamente o desenvolvemento das clases.	O alumno distráese algunhas veces, ás veces non atende ao profesor nin aos seus compañeiros e molesta ás veces o desenvolvemento das clases.	O alumno normalmente distráese, non atende ao profesor nin aos seus compañeiros e interrompe innecesariamente o desenvolvemento das clases.
Trae o material	O alumno trae sempre o material que o profesor lle ha indicado que vai necesitar: libro, caderno, diccionario…	O alumno non trae algunhas veces o material que o profesor lle ha indicado que necesita: libro, caderno, diccionario…	O alumno non trae normalmente o material que o profesor lle ha indicado que vai necesitar: libro, caderno, diccionario…
Tarefas diarias	O alumno sempre trae as tarefas encomendadas polo profesor.	O alumno non trae algunhas veces as tarefas encomendadas.	O alumno non trae normalmente as tarefas encomendadas.

Valoración do caderno do alumno

Categoría	BO	GRAO MÍNIMO	SUSPENSO
Organización e presentación dos contidos	1. Os temas están separados e a estrutura dos mesmos é clara. 2. Os exercicios están numerados e referenciados. 3. A letra é clara e comprensible. 4. Aplica correctamente as regras de ortografía e puntuación. 5. As follas están numeradas. 6. As follas están ordenadas. 7. No caderno non hai borróns, está limpo e utiliza distintas cores para destacar.	Polo menos tres dos ítems anteriores non se cumpren	Polo menos cinco dos ítems anteriores non se cumpren.
Contidos do cuaderno	1. Contén todos os exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor. 2. Contén traballos opcionais.	1. Fáltanlle algún dos exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor.	1. Fáltanlle a maioría dos exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor.
Claridade e veracidade das explicacións do profesor	1. Recolle as explicacións do profesor con fidelidade e están expresadas con claridade. 2. Realiza bastantes anotacións propias que lle axudan a estudar.	1. Recolle as explicacións do profesor con algún erros. 2. Realiza algunhas anotaciones propias que lle axudarán a estudiar.	1. Recolle as explicacións do profesor con erros excesivos e graves. 2 Non realiza anotacións propias.
Existencia de sinais de autocorrección dos contidos do caderno	Todos os exercicios mostran sinais visibles de ser corrixidos e revisados por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.	Algúns dos exercicios non mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.	A maioría dos exercicios non mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.

Existencia de sinais de revisión e procura de erros dos contidos do caderno	En todos os exercicios o alumno localiza o erro cometido.	Nalgúns dos exercicios realizados incorrectamente, o alumno non localiza o erro cometido	Na maioría dos exercicios realizados incorrectamente, o alumno non localiza o erro cometido
Tarefas diarias	O alumno sempre trae as tarefas encomendadas polo profesor.	O alumno non trae algunhas veces as tarefas encomendadas	O alumno non trae normalmente as tarefas encomendadas.

7- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL

Na materia de Cutura clásica interesa detectar o nivel de competencia dos alumnos na comunicación lingüística para o que nos primeiros días de clase prestarase especial atención as actividades de lectura en voz alta, expresión oral e escrita dos textos lidos...

Dánselle aos alumnos unas recomendacións para mellorar a presentación e a redacción dos seus traballos.

8- ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Implántase, no terceiro curso da educación secundaria obrigatoria, o programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento, regulados no artigo 20 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño.

Os programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento forman parte das medidas extraordinarias de atención á diversidade e teñen por finalidade facilitar que os alumnos e as alumnas, mediante unha metodoloxía específica e unha organización de contidos e materias do currículo diferente á establecida con carácter xeral, alcance as competencias do primeiro ciclo da educación secundaria obrigatoria, poidan cursar o cuarto curso pola vía ordinaria e obteñan o título de graduado en educación secundaria obrigatoria

O enfoque metodolóxico será funcional. Os contidos curriculares deben tratarase dende un punto de vista global, práctico, motivador e personalizado, priorizando as aprendizaxes que resulten necesarias para outras posteriores e que contribúan ao desenvolvemento das competencias clave e dos obxectivos xerais da etapa.

A avaliación do alumnado nos ámbitos que conforman o programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento terá como referente fundamental as competencias e os obxectivos da educación secundaria obrigatoria, así como os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliables.

<u>Criterios</u> para a valoración das competencias destes alumnos:

- Comunicación lingüística

- Dominio da expresión oral (falar, ler e escoitar) da lingua en diferentes contextos.
- Comprende o que le, localiza, recupera información e recoñece as ideas principais e secundarias.
- Manexo e dominio da lingua escrita (escribir correctamente as palabras, compoñer textos de tipoloxía diversa e implicarse na escritura) en diferentes contextos.

- **Competencia dixital**.
- Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como un elemento esencial para informarse e comunicarse.
- Selección, valoración e uso autónomo, responsable e reflexivo da información e as súas fontes e das diversas ferramentas tecnolóxicas para organizar a información.

- **Competencia en aprender a aprender**,
- Utiliza técnicas para organizar, memorizar e recuperar a información, utilizando resumos, esquemas ou mapas conceptuais.
- Usa a lectura, investigación e/ou as tecnoloxías da comunicación e a información para aprender, buscar información e completar tarefas.
- Reflexiona sobre a súa aprendizaxe: organización do traballo, aceptación do erro
- Ten curiosidade por exporse preguntas para obter información que se transforme en coñecemento.
- Utiliza a lectura como medio de obter información
- Demostra interese por investigar e resolver diversas situacións que se expoñen diariamente.

- **Competencias sociais e cívicas**
- Comprende a realidade social na que vive, a organización e o funcionamento das sociedades, a súa riqueza e pluralidade.
- Participa activamente nas actividades da aula e do centro, cumprindo coas normas establecidas e mostrando respecto polas características persoais propias e a dos seus compañeiros e compañeiras.
- Utiliza o xuízo crítico baseado en valores e prácticas democráticas para afrontar a convivencia e a resolución de conflitos.
- Presenta actitudes construtivas, solidarias, responsables ante dereitos e obrigacións cidadás.

- **Competencia en sentido da iniciativa e espírito emprendedor**
- Habilidade para relacionarse, cooperar e traballar en equipo.
- Ten o hábito de traballo e é capaz de solucionar problemas de forma autónoma, sabendo tomar decisións.
- Capacidade para imaxinar e emprender accións ou proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza, responsabilidade e sentido crítico.

- Competencia en conciencia e expresión culturais

- Representa de forma persoal ideas, accións e situacións, valéndose dos recursos creativos que a linguaxe plástica, visual, musical e corporal proporcionan.
- Recoñece e valora as manifestacións artísticas e culturais do mundo social cultural actual e doutras épocas.
- Interese pola participación na vida cultural e na contribución para a conservación do patrimonio artístico e cultural.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO: GREGO

Materia: **GREGO 1**

CURSO: PRIMEIRO DE BACHARELATO

ANO ACADÉMICO: 2021/22

XEFE DE DEPARTAMENTO: MARGARITA OLIVAR ROLDÁN

ÍNDICE

1- INTRODUCCIÓN PAX.67

2-OBXECTIVOS PAX.68

3- CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN PAX.68

4- CONCRECIÓN DA PROGRAMACIÓN .... PAX. 69

5- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS .... PAX. 88

6-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS .... PAX. 89

7-CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO ..... PAX. 89

8- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL .... PAX. 95

9- ATENCIÓN A DIVERSIDADE .... PAX. 96

1- INTRODUCCIÓN

A materia de Grego na etapa de bacharelato ten como primeira finalidade introducir o alumnado no **coñecemento básico** da lingua grega antiga nos seus aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos, co obxecto de lle permitir acceder directamente a algúns dos textos orixinais máis importantes da tradición literaria helénica, a través dos cales chegou ata nós unha boa parte do denominado legado clásico. O estudo da lingua e a literatura grega serve, ademais, como instrumento idóneo para se iniciar nun coñecemento directo do pensamento e a cultura grega antiga, que constitúen a base da civilización occidental.

Por outra banda, a través do estudo das peculiaridades morfosintácticas do grego antigo é posible chegar a comprender máis profundamente conceptos lingüísticos que resultan esenciais para avanzar no coñecemento e o uso correcto, tanto da lingua propia como doutras lingua estudadas polo alumnado.

Como os textos non están carentes de contido, preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. A lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para afondar no coñecemento da civilización grega que, á fin e ao cabo, constitúe a cerna da nosa.

Nos dous cursos dedícase un bloque ao estudo desta civilización, co obxecto de identificar non só os fitos máis importantes da súa historia senón tamén os aspectos propios da súa organización política e social e da súa identidade cultural, visibles nos papeis familiares, nos traballos, nos avances científicos e técnicos, nas festas e os espectáculos e, sobre todo, nas manifestacións relixiosas. Dentro destas merece especial atención o estudo da mitoloxía, pois a súa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental. Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas do mundo antigo, entre as que destacan, por unha banda, as relativas ás artes plásticas e máis concretamente a escultura e a arquitectura, e, pola outra, ás literarias. Procurouse neste bloque establecer sempre unha valoración desde o punto de vista do mundo contemporáneo, unha comparación coa situación actual que enriqueza a nosa identidade.

No 2ºcurso de Grego, o estudo da cultura grega oriéntase principalmente ao coñecemento das manifestacións literarias, aproveitando os coñecementos da lingua xa adquiridos para introducir o alumnado no estudo da orixe e a evolución dos xéneros, mediante a lectura de fragmentos das obras orixinais, utilizándoas como instrumento para comprender as claves esenciais da sociedade en que viron a luz.

O estudo do léxico resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces grecolatinas nas linguas modernas senón, ademais, porque contribúe a que o alumnado adquira unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o

significado de termos coñecidos ou a descubrir outros que non utilizara anteriormente, e incorporándoos así, pouco a pouco, ao seu vocabulario.

2- OBXECTIVOS

- Adquisición de coñecementos xerais dos diferentes aspectos da cultura grega: características xeográficas, panorama histórico, principais recintos arqueolóxicos, principais manifestacións artísticas e literarias, mitoloxía e relixión. Situación no contexto literario, histórico e artístico adecuado e coñecemento e valoración da súa orixinalidade con respecto a culturas anteriores e da súa contribución a nosa cultura.

- Adquisición de coñecementos básicos de fonética grega (fonemas e grafías), signos ortográficos, transcricións ó galego e castelán.
- Adquisición de coñecementos morfolóxicos e sintácticos básicos da lingua grega (dialecto ático s. V a C), que posibiliten a comprensión de estruturas lingüísticas e a tradución de textos sinxelos.
- Aprendizaxe do vocabulario grego básico máis frecuente e dos prefixos, lexemas e sufixos máis usuais na formación dos helenismos das linguas galega e castelán. Valoración da transcendencia do préstamo lingüístico como unha parte moi importante do legado cultural que deixáronos os gregos. Enriquecemento do caudal léxico dos alumnos

En esencia, é importante que os alumnos posúan unha visión xeral da lingua grega que lles axude a mellorar á súa lingua materna e lles facilite a aprendizaxe de linguas estranxeiras. Tamén é importante que coñezan as raíces culturais da Europa occidental para que comprendan mellor á súa cultura.
Por outra banda, preténdese que os alumnos que vaian a continuar no próximo curso ca materia de grego teñan unha base sólida que lles permita en 2º de bacharelato, profundizar nos seus coñecementos da lingua e cultura gregas.

3-CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN

O reducido número de alumnos que elixiron a materia favorece unha atención bastante personalizada ás carencias que poida ter cada un á hora de asimilar os contidos. Isto compensa o posible heteroxéneo nivel do grupo, onde o mais común soe ser:

- Alumnos que o ano pasado cursaron a materia de Latín en 4º e alumnos que non.
- Alumnos que cursaron en 3º ou 4º a materia de Cultura Clásica e alumnos que non.
- Alumnos repetidores pero que o ano pasado cursaron outra rama.

Normalmente o principal problema que atopo é que non teñen asimilados conceptos básicos de lingüística xeral, como as funcións sintácticas ou algúns

conceptos de morfoloxía. Isto dificulta moito que comprendan os conceptos de "caso" e "declinación", e se non se lle pon remedio ó principio de curso, xa non conseguen comprender ben o funcionamento da lingua grega e é unha deficiencia que arrastran todo o curso. Algúns alumnos necesitan una axuda especial nestes apartados e normalmente isto supón dedicarlle un tempo adicional a estes conceptos básicos.

4- CONCRECIÓN DA PROGRAMACIÓN

TABOA 1 con:

- Obxectivos
- Contidos
- Criterios de avaliación
- Estándares de aprendizaxe: indicadores de logro
- Competencias clave
- Grao mínimo de consecución
- Procedementos e instrumentos de avaliación

TABOA 2 con:

- Contidos: Unidades didácticas
- Temporalización

TABOA 1

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Lingua grega						
d g h	B1.1. Marco xeográfico da lingua grega.	B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua grega.	GR1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico en que ten lugar o nacemento da lingua grega e a súa expansión.	CD CSC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
a g h	B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	B1.2. Explicar a orixe da lingua grega a partir do indoeuropeo e coñecer os principais grupos lingüísticos que compoñen a familia das linguas indoeuropeas.	GR1B1.2.1. Explica a orixe da lingua grega e a relación coas outras linguas da familia indoeuropea.	CAA CCEC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B1.2.2. Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da	CD CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado

			familia das linguas indoeuropeas.			**Procedementos** Rúbrica Exame
a g h	B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	B1.3. Entender o concepto de familia lingüística e de indoeuropeo.	GR1B1.3.1. Explica o concepto de familia lingüística.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
			GR1B1.3.2. Define o concepto de indoeuropeo e explica o proceso de creación do termo.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
a g h	B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	B1.4. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.	GR1B1.4.1. Establece a filiación das linguas de Europa delimitando nun mapa a zona de orixe e zonas de expansión.	CD CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
d h n	B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	B1.5.Coñecer as etapas da historia da lingua grega.	GR1B1.5.1. Coñece as etapas da evolución da lingua grega, desde o micénico ata o grego moderno.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
d h n	B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	B1.6. Identificar exemplos de escritura micénica e alfabética.	GR1B1.6.1. Identifica a escritura Lineal B como un silabario, e a evolución dos caracteres do alfabeto.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
d h n	B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	B1.7. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual.	GR1B1.7.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
a h	B1.4. Variedades dialectais.	B1.8. Recoñecer a división dialectal da lingua grega e identificar a súa expansión xeográfica.	GR1B1.8.1. Sitúa nun mapa as diversas variedades dialectais da lingua grega.	CCL CSC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
Bloque 2. Sistema de lingua grega: elementos básicos						
a d g h	B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	GR1B2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura segundo a súa orixe e tipoloxía e describindo os trazos que distinguen a uns doutros.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame
a d g h	B2.2. Orixes e evolución do alfabeto grego.	B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto grego, a súa influencia e a súa relación con outros sistemas de escritura usados na	GR1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto grego e describe a evolución dos seus signos a partir da adaptación dos signos do alfabeto	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Exame

		actualidade.	fenicio.			
			GR1B2.2.2. Explica a orixe e a evolución dos sistemas de escritura de diferentes linguas, partindo do alfabeto grego, e sinala as adaptacións que se producen en cada unha delas.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
a d e	B2.3. Caracteres do alfabeto grego.	B2.3. Coñecer os caracteres do alfabeto grego na súa forma minúscula e maiúscula, escribilos e lelos coa pronuncia correcta.	GR1B2.3.1. Identifica e nomea correctamente os caracteres que forman o alfabeto grego, na súa forma minúscula e maiúscula, e escríbeos e leos correctamente.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.4. Clasificación dos fonemas: pronuncia.	B2.4. Recoñecer o cadro clasificatorio dos fonemas da lingua grega xunto coa súa pronuncia.	GR1B2.4.1. Sitúa todos os fonemas da lingua grega no cadro clasificatorio dos fonemas e sabe describilos desde o punto e o modo de articulación.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.5. Transcrición de termos dos caracteres gregos.	B2.5. Coñecer e aplicar as normas de transcrición para transcribir termos gregos ao abecedario galego e castelán.	GR1B2.5.1. Coñece as normas de transcrición e aplícaas con corrección na transcrición de termos gregos ao galego e ao castelán.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.6. Signos diacríticos e de puntuación.	B2.6. Coñecer os acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación, o seu valor e a súa colocación.	GR1B2.6.1. Coñece o valor e colocación dos acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			Bloque 3. Morfoloxía			
d e f i	B3.1. O grego, lingua flexiva. Tipos de palabras: variables e invariables.	B3.1. Coñecer o concepto de flexión lingüística.	GR1B3.1.1. Distingue unha lingua flexiva doutra non flexiva.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f i	B3.1. O grego, lingua flexiva. Tipos de palabras: variables e invariables.	B3.2. Distinguir e clasificar as categorías de palabras a partir do seu enunciado.	GR1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica as características que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.2. Formantes das palabras.	B3.3. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	GR1B3.3.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e	CCL CAA	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica

			afixos, e buscando exemplos doutros termos nos que estean presentes.			Examen
d e f	B3.3. Concepto de declinación: declinacións gregas. Enunciado e paradigmas.	B3.4. Comprender o concepto de declinación/flexión.	GR1B3.4.1. Enuncia correctamente diversos tipos de palabras en grego, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e declinación.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.4. Flexión nominal e pronominal.	B3.5. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa declinación, declinalas correctamente, e analizar e traducir formas nominais e pronominais.	GR1B3.5.1. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B3.5.2. Analiza desde o punto de vista morfolóxico substantivos, adxectivos, determinantes e sintagmas de concordancia, e tradúceos correctamente ao galego e/ou ao castelán.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.5. Sistema verbal grego. Verbos temáticos e atemáticos.	B3.6. Conxugar correctamente as formas verbais estudadas, analizalas morfoloxicamente e traducilas.	GR1B3.6.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, e explica e ilustra con exemplos as características que diferencian os conceptos de conxugación e declinación.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B3.6.2. Clasifica verbos segundo o seu tema, e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B3.6.3. Explica o uso dos temas verbais gregos e identifica correctamente as formas derivadas de cada un deles.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B3.6.4. Conxuga os tempos verbais en voz activa e medio pasiva, aplicando correctamente os	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica

			paradigmas correspondentes.			Examen
			GR1B3.6.5. Analiza morfoloxicamente e traduce ao galego e/ou ao castelán diferentes formas verbais gregas, e compara o seu uso en ambas as linguas.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B3.6.6. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.6. Formas verbais persoais e non persoais.	B3.7. Diferenciar entre formas persoais e non persoais do verbo e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha delas.	GR1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para as clasificar.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 4. Sintaxe						
d e f h i	B4.1. Casos gregos.	B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	GR1B4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos sinxelos identificando correctamente as categorías gramaticais ás que pertencen as diferentes palabras e explicando as funcións que realizan no contexto.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f h i	B4.1. Casos gregos.	B4.2. Coñecer e identificar os nomes dos casos gregos e as súas funcións na oración, e saber traducir adecuadamente os casos á lingua materna.	GR1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal grega, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma adecuada de traducilos.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.2. Concordancia.	B4.3. Coñecer o concepto de concordancia tanto nominal (caso, xénero e número) como verbal (número e persoa).	GR1B4.3.1. Coñece e aplica a concordancia entre nomes e determinantes nominais, así como entre verbos e suxeitos.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.3. Elementos da oración.	B4.4. Recoñecer os elementos da oración: suxeito, predicado, atributo, complementos, etc.	GR1B4.4.1. Analiza correctamente casos e funcións para poder recoñecer cada elemento da oración.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e	B4.4. Oración simple:	B4.5. Recoñecer e clasificar os	GR1B4.5.1. Compara e	CCL	100%	**Instrumentos**

f	oracións atributivas e predicativas.	tipos de oración simple.	clasifica diferentes tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.			Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.5. Oracións compostas.	B4.6. Distinguir as oracións simples das compostas.	GR1B4.6.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións compostas, diferénciaas con precisión das oracións simples e explica en cada caso as súas características.	CCL	100%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.6. Construcións de infinitivo.	B4.7. Coñecer as funcións das formas de infinitivo nas oracións.	GR1B4.7.1. Identifica as funcións das formas de infinitivo dentro da oración, comparando exemplos do seu uso.	CCL	50%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.6. Construcións de infinitivo.	B4.8. Identificar as construcións de infinitivo concertado e non concertado.	GR1B4.8.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	CCL	50%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.7. Construcións de participio.	B4.9. Coñecer as funcións das formas de participio nas oracións.	GR1B4.9.1. Identifica as funcións das formas de participio dentro da oración, comparando exemplos do seu uso.	CCL	50%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B4.7. Construcións de participio.	B4.10. Identificar as construcións de participio concertado e non concertado.	GR1B4.10.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	CCL	50%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f g i	B4.8. Análise e tradución de frases e textos.	B4.11. Coñecer, comprender e utilizar os elementos morfolóxicos da lingua grega, e iniciarse na interpretación e na tradución de textos de dificultade progresiva.	GR1B4.11.1. Identifica e relaciona elementos morfolóxicos da lingua grega para realizar a análise e a tradución de textos sinxelos.	CCL	50%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f g i	B4.8. Análise e tradución de frases e textos.	B4.12. Identificar e relacionar elementos sintácticos da lingua grega que permitan a análise e a tradución de textos sinxelos.	GR1B4.12.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus	CCL	50%	**Instrumentos** Produccíón do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen

			equivalentes en galego e/ou en castelán.			
Bloque 5. Grecia: historia, cultura, arte e civilización						
g h	B5.1. Períodos da historia de Grecia.	B5.1. Coñecer os feitos históricos dos períodos da historia de Grecia, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	GR1B5.1.1. Describe o marco histórico no que xorde e se desenvolve a civilización grega, sinalando distintos períodos dentro del e identificando en cada un as conexións máis importantes con outras civilizacións.	CD CSC CCEC	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.1.2. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos relevantes, consultando ou non fontes de información.	CD CMCCT	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.1.3. Distingue as etapas da historia de Grecia, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	CCEC	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.1.4. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, póndoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.	CCEC	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
a b h m	B5.2. Organización política e social de Grecia.	B5.2. Coñecer e comparar as principais formas de organización política e social da antiga Grecia.	GR1B5.2.1. Describe os principais sistemas políticos da antiga Grecia e compáraos entre eles, establecendo semellanzas e diferenzas, e cos actuais.	CSC	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.2.2. Describe a organización da sociedade grega, explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relaciona estes aspectos cos valores cívicos da época e compáraos cos actuais.	CSC	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
c	B5.3. A familia.	B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis	GR1B5.3.1. Identifica e explica os papeis que	CSC	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado

h		asignados aos seus membros.	desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, analizando a través deles estereotipos culturais da época e comparándoos cos actuais.			Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
c h l	B5.4. Traballo e lecer: oficios, ciencia e técnica. Festas e espectáculos.	B5.4. Identificar as principais formas de traballo e de lecer da antigüidade.	GR1B5.4.1. Identifica e describe formas de traballo e relaciónaas cos coñecementos científicos e técnicos da época, explicando a súa influencia no progreso da cultura occidental.	CMCCT CSC CSIEE	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.4.2. Describe as principais formas de lecer da sociedade grega e analiza a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.	CSC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.5. Coñecer os principais deuses da mitoloxía.	GR1B5.5.1. Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, e sinalar os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia.	CCL CCEC	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.6. Coñecer os deuses, os mitos e os heroes gregos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	GR1B5.6.1. Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian.	CCEC	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.6.2. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos os tratamentos, asociándoas a outras características culturais propias de cada época.	CCEC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B5.6.3. Recoñece referencias mitolóxicas directas ou indirectas en diferentes	CCEC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos**

			manifestacións artísticas, e describe, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.			Rúbrica Examen
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.7. Coñecer e comparar as características da relixiosidade e relixión grega coas actuais.	GR1B5.7.1. Enumera e explica as principais características da relixión grega, póndoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas.	CCEC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.8. Relacionar e establecer semellanzas e diferenzas entre as manifestacións deportivas da Grecia clásica e as actuais.	GR1B5.8.1. Describe e analiza os aspectos relixiosos e culturais que sustentan os certames deportivos da antiga Grecia e a presenza ou ausencia destes nos seus correlatos actuais.	CCEC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 6. Textos						
e f g i	B6.1. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua grega para a interpretación e a tradución coherente de frases ou textos de dificultade progresiva.	GR1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos de dificultade graduada para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f g i	B6.1. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.2. Utilizar con corrección manuais e dicionarios, e recoñecer e analizar toda a información que proporcionan.	GR1B6.2.1. Utiliza correctamente o dicionario para localizar o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B6.2.2. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global.	CAA CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f g i	B6.2. Iniciación ás técnicas de retroversión e comentario de textos.	B6.3. Coñecer e aplicar os coñecementos adquiridos para a retroversión de frases ou textos de dificultade progresiva.	GR1B6.3.1. Traduce do grego ao galego e/ou ao castelán frases e textos sinxelos.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen

e f g i	B6.2. Iniciación ás técnicas de retroversión e comentario de textos.	B6.4. Comentar desde o punto de vista lingüístico e literario os textos propostos.	GR1B6.4.1. Utiliza os coñecementos adquiridos para facer comentarios dos textos.	CAA CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B6.3. Análise morfolóxica e sintáctica. Comparación de estruturas gregas coas da lingua propia.	B6.5. Comparar as estruturas gregas coas da lingua propia, e establecer semellanzas e diferenzas.	GR1B6.5.1. Compara estruturas gregas coas da lingua propia, e establece semellanzas e diferenzas.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e g	B6.4. Lectura comprensiva de textos traducidos.	B6.6. Realizar, a través dunha lectura comprensiva, análise e comentario do contido e da estrutura de textos gregos orixinais, adaptados ou traducidos.	GR1B6.6.1. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	CCL CCEC	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e g	B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua grega e na lingua propia.	B6.7. Realizar pequenos coloquios en grego con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	GR1B6.7.1. Mantén un sinxelo diálogo en grego sobre a base dun tema previamente acordado.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d g	B6.6. Produción de textos propios breves en lingua grega.	B6.8. Redactar pequenos textos en lingua grega de produción propia.	GR1B6.8.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en grego sobre un tema proposto.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 7. Léxico						
e f	B7.1. Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos.	B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego: as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos.	GR1B7.1.1. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir de palabras da súa propia lingua ou do contexto.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B7.1.2. Identifica e explica as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos, e tradúceos á propia lingua.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR1B7.1.3. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinala e diferencia lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B7.2. Descomposición de palabras nos seus formantes.	B7.2. Descompor unha palabra nos seus formantes, e coñecer o seu significado en grego para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua	GR1B7.2.1. Descompón os formantes das palabras e recoñece o significado dos elementos de orixe grega.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen

		propia.				
e f	B7.3. Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos.	B7.3. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e remontalos aos étimos gregos orixinais.	GR1B7.3.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e explica o seu significado remitíndose aos étimos gregos orixinais.	CCL	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B7.4. Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia.	B7.4. Identificar e coñecer os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego (derivación e composición) para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	GR1B7.3.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado das palabras de léxico común da lingua propia.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
e f	B7.5. Familias etimolóxicas e semánticas.	B7.5. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	GR1B7.5.1. Relaciona distintas palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	CCL	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen

TABOA 2

Unidade didáctica 1 Cadmo	Temporalización: 1.er trimestre
Contidos da Unidade didáctica	1.1-Familias lingüísticas. O indoeuropeo. 1.2-Orixes da escritura. Sistemas de escritura 1.3- O alfabeto: • Carácteres do alfabeto grego. • Clasificación dos fonemas: pronunciación. • Transcrición de termos cos carácteres gregos. • Signos diacríticos e de puntuación 1.4-O léxico da escritura e o aprendizaxe. • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas. 1.5-Mitoloxía: • Os deuses olímpicos • Cadmo, heroe civilizador 1.6- Lectura comprensiva de textos traducidos

<table>
<tr><th>Unidade didáctica 2: Xea e Urano</th><th>Temporalización: 1.er trimestre</th></tr>
<tr><td>Contidos da Unidade didáctica</td><td>2.1- O grego, lingua flexiva.
• Tipos de palabras: variables e invariables.
• Formantes das palabras.
2.2- Concepto de declinación: declinacións gregas. Enunciado e paradigmas.
2.3- Casos gregos. Sintaxis elemental dos casos.
2.4- Historia da lingua grega: dende o micénico ata o grego moderno.
• Variedades dialectais.
2.5- O léxico da lingua
• Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos.
• Descomposición de palabras nos seus formantes.
• Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos.
• Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia.
• Familias etimolóxicas e semánticas
2.6- Lectura comprensiva de textos traducidos</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Unidade didáctica 3: Europa</th><th>Temporalización: 1.er trimestre</th></tr>
<tr><td>Contidos da Unidade didáctica</td><td>3.1- O artigo
3.2 - O léxico do universo, da terra e o mar
• Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos.
• Descomposición de palabras nos seus formantes.
• Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos.
• Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia.
• Familias etimolóxicas e semánticas
3.3- Xeografía de Grecia
3.4-Mitoloxía:
• Os mitos da creación do mundo
• Europa, a princesa fenicia
3.5-Períodos da historia de Grecia:
• O mundo exeo do neolítico á Idade do Bronce
• A civilización minoica de Creta
3.6- Lectura comprensiva de textos traducidos</td></tr>
</table>

Unidade didáctica 4: Helena	Temporalización: 1.er trimestre
Contidos da Unidade didáctica	4.1- Flexión nominal: formas da 1ª y 2ª decl. 4.2- Primeiras nocións de morfoloxía verbal: 3ª persoa do singular e do plural dos verbos temáticos e do verbo copulativo εἰμί. 4.3- A orde das palabras na oración. 4.4- Concordancia. 4.5- Iniciación ás técnicas de tradución: oracións atributivas e predicativas 4.6- O léxico da guerra • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 4.7-Mitoloxía: • Os poemas homéricos • Helena de Troia 4.8- Períodos da historia de Grecia: • A civilización micénica 4.9- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 5: Heracles	Temporalización: 1.er trimestre
Contidos da Unidade didáctica	5.1 -Flexión nominal: formas da 1ª y 2ª decl. • Masculinos 1ª declinación • Adxetivos 5.2- Flexión verbal: • Características xerais • Presente de Indicativo dos verbos temáticos • Presente de Indicativo do verbo εἰμί. 5.3- Iniciación ás técnicas de tradución: complementos sen preposición 5.4- O léxico das viaxes • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas

	5.4-Mitoloxía: Heracles 5.5- Períodos da historia de Grecia: Os dorios e a época oscura 5.6- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 6: Odiseo	**Temporalización: 2.º trimestre**
Contidos da Unidade didáctica	6.1- Flexión pronominal: os pronomes demostrativos ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος. 6.2- Flexión verbal: introducción a voz media. 6.3- O uso das preposicións en grego 6.4- Técnicas de tradución: Complementos circunstancias básicos. 6.5- O léxico da emigración e a colonización • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 6.6-Mitoloxía: Odiseo 6.7- Períodos da historia de Grecia: • As colonizacións • O nacemento da filosofía 6.8- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 7: Orfeo	**Temporalización: 2.º trimestre**
Contidos da Unidade didáctica	7.1- Flexión nominal: características xerais da 3ª declinación 7.2- Flexión verbal: • Aumento e desinencias secundarias • Imperfecto 7.3- Técnicas de tradución: • Modificadores do sustantivo: aposición e predicativo • εἰμί con dativo: dativo posesivo. 7.4- O léxico da divinidade e o culto • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas

	7.5-Mitoloxía: • A viaxe aos infernos de Orfeo • A relixiosidade grega 7.6- Períodos da historia de Grecia: • A época Oscura 7.7- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 8: Os xogos Olímpicos	Temporalización: 2.º trimestre
Contidos da Unidade didáctica	8.1- Flexión nominal: temas en oclusiva 3ª declinación 8.2 – Flexión pronominal: Os pronomes relativos 8.3- Flexión verbal: Flexión verbal: futuro activo e medio Imperfecto 8.4-Técnicas de traducción: • Oracións de relativo 8.5- O léxico da política e os reximenes de goberno • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 8.6- Relixión e deporte: Os Xogos Olímpicos 8.7- Períodos da historia de Grecia: • A época Arcaica • O nacimento da polis • Sistemas políticos: oligarquías, tiranías 8.8- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 9: Medea	Temporalización: 2.º trimestre
Contidos da Unidade didáctica	9.1- Flexión nominal: • Temas en nasal 3ª declinación • Formación de comparativo e superlativo de superioridad 9.2 – Flexión pronominal: O pronome indefinido-interrogativo 9.3- Flexión verbal: • Aoristo 9.4-Técnicas de traducción: • Oracións interrogativas • Comparativos e superlativos 9.5- O léxico do tempo • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos.

	• Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 9.6- Mitoloxía: Xasón e Medea 9.7- Períodos da historia de Grecia: • Características da Atenas arcaica. • As reformas de Solón e Clístenes. • A tiranía de Pisístrato 9.8-Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 10: Licurgo	**Temporalización: 2.º trimestre**
Contidos da Unidade didáctica	10.1- Flexión nominal: temas en –ντ 10.2.- Flexión verbal: As formas nominais de verbo: • Participio 10.3-Técnicas de tradución: • A sintaxe do participio 10.4- O léxico da lei e a xusticia • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 10.5- Períodos da historia de Grecia: • Características da Esparta arcaica. • A singularidade do modelo social espartano. • Licurgo, o lexislador lendario que organizóu Esparta. 10.6- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 11: Prometeo	**Temporalización: 3.er trimestre**
Contidos da Unidade didáctica	11.1- Flexión nominal: temas en líquida 11.2.- Flexión verbal: Infinitivo 11.3-Técnicas de tradución: • As oracións subordinadas sustantivas 11.4- O léxico da cidade e o seu goberno • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico

	especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 11.5- Mitoloxía: Prometeo 11.6- Períodos da historia de Grecia: • Características da época clásica • As guerras médicas 11.7- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 12: Teseo	Temporalización: 3.er trimestre
Contidos da Unidade didáctica	12.1- Flexión nominal: • As contraccións • Temas en silbante 12.2.- Flexión verbal: verbos contractos en -έω 12.3.-Técnicas de tradución: • Principais oracións compostas 12.4- O léxico do armamento • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 12.5- Mitoloxía: Teseo 12.6- Períodos da historia de Grecia: • Características da época clásica • As guerras médicas 12.7- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 13: Teseo	Temporalización: 3.er trimestre
Contidos da Unidade didáctica	13.1- Flexión nominal: temas en vogal • temas en diptongo –ευ • temas en vogal –ι / -υ 13.2-Flexión pronominal: Os pronomes persoais. A peculiaridade do pronome αὐτός, ή, ό. 13.3- Flexión verbal: verbos contractos en -άω 13.4-Técnicas de tradución e retroversión: • Produción de textos propios breves en lingua grega 13.5- O léxico da arte e o urbanismo • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e

	sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 13.6- Mitoloxía: Deuses protectores de Atenas 13.7- Períodos da historia de Grecia: • A Atenas de Pericles • A arte da época clásica • As guerras do Peloponeso 13.8- Lectura comprensiva de textos traducidos

Unidade didáctica 14: Alcestis	**Temporalización: 3.er trimestre**
Contidos da Unidade didáctica	14.1- Flexión nominal: • Sustantivos e adxectivos irregulares • Recapitulación da 3ª declinación 14.2-Flexión verbal: O Perfecto. A Voz Pasiva • A reduplicación • Perfecto activo y medio • Voz Pasiva 14.3-Técnicas de traducción e retroversión: • Lectura comparada e comentario de textos en lingua grega e na lingua propia 14.4- O léxico da vida cotidiana e a familia • Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos. • Descomposición de palabras nos seus formantes. • Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos. • Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia. • Familias etimolóxicas e semánticas 14.5- Mitoloxía: Alcestes 14.6- Períodos da historia de Grecia: • Alexandre Magno • O helenismo 14.7- A vida cotiá • A cidade: os seus habitantes e o ocio. • A familia 14.8- Lectura comprensiva de textos traducidos

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

1- Recollida de datos por análise sistemática do traballo do alumno (caderno, tarefas).

2- Realización de probas escritas ao longo da unidade didáctica.

3-Valoración dos traballos e actividades programadas, participación en clase, explicación cualitativa do progreso do alumno (logros, problemas de aprendizaxe por medio de follas de rexistro individual).

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Indicador (cuantificable, numérico)	Evidencia (observable)
Resultados en probas escritas: - Número de erros na realización das probas ou actividades escritas. - Porcentaxes de notas das devanditas probas. - Número de traballos presentados. - Número de incidencias no comportamento do alumno en clase, incluíndo faltas de asistencia e puntualidade.	Preguntas orais, participación en clase, presentación e interese na elaboración de tarefas. No control das tarefas diarias débese observar se están ben, mal, se entende ou non os contidos por medio da análise do caderno ou traballos do alumno.

1. Os traballos realizados e as exposicións na aula: Rúbricas
2. Caderno do profesor para valorar as actitudes na aula
3. Probas escritas: Realizaranse probas escritas en cada avaliación sobre os contidos básicos desenvolvidos na aula e nas que se valorarán as competencias xerais do alumno e o seu coñecemento da materia.

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN

O alumno deberá conseguir un grado 2 nos seguintes obxectivos básicos (nivel de logro mínimo para obter una puntuación de 5 sobre 10)

1. Óptimamente conseguido
2. Suficientemente conseguido
3. Non conseguido

Obxectivos básicos	Grao de desenvolvemento alcanzado		
	1	2	3
1.Grao de comprensión lectora			
2. Corrección na expresión oral e escrita			
3. Adquisición de léxico grego			
4. Adquisición de helenismos			
5. Comprensión da estructura lingüística grega			

6. Traducción de textos sinxelos			
7-Coñecemento básico básico do entorno histórico e cultural do mundo grego			
8-Grado de coñecemento dos deuses e heroes do mundo mitolóxico greco-latino			
9-Interpretación e análise do valor simbólico dos personaxes míticos			
10-Comprensión da influencia da tradición grega e a diversidad cultural contemporánea			
11. Utilización e selección das diversas fontes de información			
12. Interese pola materia e participación no traballo na aula			
13. Traballo persoal			

5- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Utilizarase unha metodoloxía mixta: indutiva e dedutiva.
A indutiva serve para motivar a participación dos alumnos mediante o uso de pequenos debates nos que se tentará detectar as ideas previas, preconcepcións ou esquemas alternativos do alumno como produto da súa experiencia diaria e persoal e os coñecementos previos
O método dedutivo favorece a actividade mental como complemento ao proceso de aprendizaxe indutivo. Para iso presentarase cada idea, concepto ou feito da forma máis sinxela posible.
O profesor guía este proceso con actividades nas que é necesario consultar diversas fontes de información, e ademais, debe fomentar o rigor no uso da linguaxe.
En todas as actividades é convinte reflexionar sobre o realizado, recompilar o que se aprendeu, analizar o avance en relación coas ideas previas (punto de partida) e facilitar ao alumno a reflexión sobre habilidades de coñecemento, procesos cognitivos, control e planificación da propia actuación, a toma de decisións e a comprobación de resultados.
O alumnado ten que construír criterios sobre as propias habilidades e competencias en campos específicos do coñecemento e do seu quefacer como estudante.
Empregaranse diferentes mecanismos segundo o resultado de aprendizaxe a lograr, o estilo de aprendizaxe do alumno ou as condicións materiais

Metodoloxía	Descrición	Exemplo de actividade
1. Clases teóricas.	Exposición da teoría polo profesor e o alumno toma apuntamentos (lección maxistral), ou ben participa ante preguntas do profesor	Aprendizaxe baseada en aplicación de casos ou discusións propiciadas polo profesor
2. Clases prácticas.	Clases onde o alumno debe aplicar contidos aprendidos na teoría.	

a) Clases de tradución e exercicios.	O alumno resolve unha tradución ou toma decisións facendo uso dos coñecementos aprendidos na teoría.	Tradución de textos ou resolución de exercicios.
b) Prácticas de investigación	O alumno realiza unha investigación facendo uso dos coñecementos aprendidos na teoría.	Exercicio de investigación, procura de exemplos de tradición clásica ou prácticas informáticas…
3. Talleres, conferencias.	Reflexión e/ou profundización de contidos xa traballados polo alumno con anterioridade (teóricos e/ou prácticos).	Cinefórum, teatro, taller de lectura, talleres de cultura clásica, ciclos de conferencias…
4. Ensinanza no presencial.	O alumno aprende novos contidos pola súa conta, a partir de orientacións do profesor ou por parte de material didáctico deseñado para o efecto.	Aprendizaxe autónoma, autoaprendizaxe, estudio dirixido, tutoriais, traballo virtual en rede…

6- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Todos os materiais e recursos didácticos, bibliográficos, audiovisuais,en rede, que se empregarán neste curso aparecen recollidos no PLAN LECTOR
O libro de texto que se utilizará neste curso na aula é:
- HESPÉRIDES 1 Grego, J. Alberich Mariné, ed. Vicens Vives.
Tamén utilizo textos e exercicios obtidos de diferentes manuais e da rede, especialmente de:
- Pragma, do Grupo Método
- Introducción al Griego de Alberto do Pozo Ortiz, ed. Teide,
- Grego I de Javier Almodóvar, ed. Editex
- Introducción al Grego Clásico, ed. Oxford Educación

No caso de que se decretase unha suspensión das clases presenciais, o alumno dispoñerá de fichas didácticas elaboradas pola profesora e un libro de texto entregado en préstamo polo departamento, que lle facilitarán o traballo a distancia orientado sempre polo profesor. As fichas se entregarán aos alumnos a principio de curso. Aínda así, estarán dispoñibles na aula virtual da materia.

7- CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

<u>Contidos didácticos</u>

Avaliaranse utilizando os seguintes procedementos:

1- Recollida de datos do **traballo na aula** e **persoal** do alumno (caderno, tarefas).

2- Realización de **probas escritas** ao longo do trimestre..

Actitude na aula

2- Observación e Caderno do profesor para valorar **actitudes na aula**

Instrumentos de avaliación		Ponderación de cualificación
1. Realización de probas obxectivas	Non teñen que ser de contido e valor simétrico na súa valoración.	80%
2. Realización de tarefas ou actividades na aula e na casa	Expostas como apuntes, exercicios, análises, respostas a preguntas e **recollidas no caderno de clase.**	10 %
5. Observación da actitude do alumno	Inclúe a atención, a participación en clase e a actitude persoal do alumno (compromiso persoal por aprender).	10 %

A) Nas **probas obxectivas** observaranse os seguintes aspectos:
- En cada pregunta figurará a **puntuación máxima** asignada á mesma.
- A **correcta utilización** de **conceptos**, **definicións** e propiedades relacionados coa natureza da situación que se trata de resolver.
- **Xustificacións teóricas** que se acheguen para o desenvolvemento das respostas. A non xustificación, ausencia de explicacións ou explicacións incorrectas serán penalizadas ata un 50 % da cualificación máxima atribuída á pregunta ou epígrafe.
- **Claridade e coherencia** na exposición..
- **Precisión na tradución e nos significados** das palabras.
- Deberán figurar as **análises morfolóxicas e sintácticas** cando se pidan, de modo que poida reconstruírse a argumentación lóxica e a tradución do alumno.
- A falta de **limpeza** nas probas penalizará ata un punto.

Valoración:

- Exames de contidos teóricos:
  10 % presentación; 20% expresión y ortografía; 70% contidos

No apartado de contidos ten que acadarse a nota mínima dun 35% para que sumen as porcentaxes de presentación e ortografía e redacción.

- Exames de contidos prácticos: **Descontarase por cada erro de carácter gramatical, sintáctico ou léxico un 0,5 se son contidos básicos (TERMINACIÓNS DECLINACIÓNS, TERMINACIÓNS VERBAIS, PRONOMES, SINTAXE BÁSICA) Descontarase por erros de carácter menor un 0,25 ata o máximo do que valga o exercicio.** Non se descontará por erros repetidos ou similares, tanto no mesmo exercicio como no resto dos exercicios do exame.

B) Os criterios de corrección do **traballo e actividades na aula e na casa do alumno** serán os seguintes:

Deberán ter todos os traballos **e actividades na** orde **na que foron propostos e realizados na aula. Deberán estar** corrixidos.

- Os traballos e actividades estarán realizados de forma **completa** e **non** poderán estar **copiados**.
- A **presentación dos traballos** e actividades deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.
- A **calidade** dos traballos e actividades presentados, as **respostas elaboradas**, a boa redacción, o traballo de **reflexión**, a recompilación de datos, a calidade da exposición.

Recuperación A e B: Mediante probas obxectivas

C) Na valoración das **actitudes** do alumno tomarase como referencia a seguinte pauta de observación:

- Traer o **material** persoal de traballo a aula. **0,20%**
- Manter un **comportamento e unha postura correcta**. **0,20%**
- **Puntualidade** e orde nas entradas e saídas da aula. **0,20%**
- **Aproveitamento do tempo** de traballo sen interromper a clase nin o traballo dos demais **0,20%**
- **Ausencia** de **faltas inxustificadas**. **0,20%**

Valoración: Cada falta cometida suporá un desconto de 0,20% puntos ata un máximo 1 punto.

Recuperación: A modificación das actitudes negativas ao longo do curso poderá supor a recuperación na nota final dos posibles puntos perdidos nas avaliacións 1ª y 2ª

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:
Traballo na aula: 10% **Probas escritas: 80%** **Actitude na aula 10%**

Criterios de promoción e mecanismos de recuperación
A cualificación final da materia virá dada polo progreso de aprendizaxe do alumno. Dado que os contidos son inclusivos, o alumno terá que ter **aprobada a 3ª avaliación**
A cualificación necesaria para aprobar a materia será de **5 puntos**. No caso de non acadar esta puntuación, o alumnado poderá presentarse en xuño a unha **proba exraordinaria** da materia consistente nunha **proba escrita** A **proba de recuperación** constará de varias partes:

- Léxico e etimoloxías
- Contidos gramaticais
- Tradución de frases ou texto sinxelo
- Contidos culturais

- ENSINANZA NON PRESENCIAL

En caso de confinamento haberá que reestruturar a materia e, evidentemente,os criterios sobre avaliación e cualificación nese período en concreto.

Poderán realizarse probas obxectivas a través da aula virtual e valorarase ao alumnado polas tarefas enviadas. Teranse en conta os seguintes aspectos:

- Realización de todas as tarefas.
- As tarefas teñen que estar realizadas de forma completa e non poden estar copiadas.
- As tarefas entregaranse respectando os prazos indicados.

RÚBRICAS DE AVALIACIÓN

En cada rúbrica indícase o grao mínimo de consecución esixido para aprobar os contidos que se avalían.

Rúbrica para avaliar unha tradución:

Calificación	Descrición
5	Demostra total comprensión do texto. Todos os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
4	Demostra considerable comprensión do texto. Os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
3 Grao mínimo	Demostra comprensión parcial do texto. A maior parte dos requirimentos da tarefa están comprendidos na resposta.
2	Demostra pouca comprensión do texto. Moitos dos requirimentos da tarefa faltan na resposta.
1	Non comprende o texto.
0	Non responde. Non tentou facer a tarefa.

Rúbrica para avaliar os coñecementos lingüísticos e culturais:

Calificación	Descrición
5	Demostra total coñecemento dos contidos. Todos os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
4	Demostra considerable coñecemento dos contidos. Os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
3 Grao mínimo	Demostra coñecemento parcial dos contidos. A maior parte dos requirimentos da tarefa están comprendidos na resposta.
2	Demostra pouco coñecemento dos contidos. Moitos dos requirimentos da tarefa faltan na resposta.
1	Non coñece os contidos .
0	Non responde. Non tentou facer a tarefa.

Rúbrica de valoración dun traballo ou exposición:

Categoría	Bo	Grao mínimo	Suspenso
Ideas e contido	O escrito é claro, enfocado e interesante. Mantén a atención do lector. A historia enriquécese con	O escrito é claro e enfocado, pero o resultado pode non captar a atención. Hai	O escrito carece de pulso ou de propósito central. O lector vese forzado a facer inferencias

	anécdotas e detalles relevantes.	un intento por sustentalo, pero é limitado, moi xeral ou fóra do alcance.	baseándose en detalles moi incompletos
Organización	A organización resalta a idea central. A orde, a estrutura ou a presentación é a adecuada aos contidos e obxectivos	Erros na organización e estrutura dos contidos.	A organización está desarticulada. A escritura carece de ideas ou detalles. As ideas encadéanse unhas con outras atropelladamente
Elección de palabras	As palabras transmiten a mensaxe proposta en forma interesante, natural e precisa. A escritura é completa, rica e concisa.	A linguaxe é corrente, pero transmite a mensaxe. É funcional, aínda que carece de efectividade. O escritor decide por facilidade de manexo, producir unha especie de «documento xenérico», colmado de frases e palabras familiares	O escritor utiliza un vocabulario que busca a cegas as palabras que transmiten significado. A linguaxe é tan baleiro, abstracto ou tan reducido que é carente de detalles
Fluidez en las oraciones	A escritura flúe facilmente e ten bo ritmo cando se le en voz alta. As oracións están ben construídas, son coherentes e a estrutura é variada e fai que ao lelas sexan expresivas.	As oracións son máis mecánicas que fluídas. O texto carece de ritmo ou graza. Ocasionalmente as construcións son inadecuadas e fan lenta a lectura.	O escrito é difícil de entender ou ler en voz alta. As oracións tenden a ser cortadas, incompletas, inconexas, irregulares e bastas
Presentación	Boa comprensión dos estándares e convencións da escritura (utilización de maiúsculas, puntuación, ortografía ou construción de parágrafos). Os erros son moi poucos e de menor importancia.	Hai erros nas convencións para escribir, que aínda que non son demasiados, prexudican a facilidade de lectura. Aínda cando os erros non bloquean o significado, tenden a distraer	Hai numerosos e repetidos erros na utilización adecuada da linguaxe, na estrutura das oracións, na ortografía ou na puntuación, que fan que o texto sexa difícil de ler. A gravidade e frecuencia dos erros tende a ser tan notoria que o lector atopa moita dificultade para concentrarse na mensaxe e debe relelo para podelo entender.

Valoración da actitude e traballo do alumno:

Categoría	Bo	Grao mínimo	Suspenso
Interese	1-O alumno non ten nunca atrasos nin faltas inxustificadas. 2. Presenta unha boa predisposición cara á materia.	1. O alumno ten algúns atrasos e/ou algunhas faltas inxustificadas. 2. Presenta predisposición normal cara á materia.	1. O alumno ten moitos atrasos e/ou moitas faltas inxustificadas. 2. Presenta unha mala predisposición cara á materia
Participación	O alumno con asiduidade pregunta dúbidas, responde as preguntas formuladas polo profesor e participa en debates suscitados na aula.	O alumno algunhas veces pregunta dúbidas, responde as preguntas formuladas polo profesor e participa en debates suscitados na aula.	O alumno non pregunta dúbidas, non responde as preguntas formuladas polo profesor e non participa en debates suscitados na aula.
Comportamento na aula	O alumno nunca se distrae, atende ao profesor e aos seus compañeiros, non molesta, nin interrompe innecesariamente o desenvolvemento das clases.	O alumno distráese algunhas veces, ás veces non atende ao profesor nin aos seus compañeiros e molesta ás veces o desenvolvemento das clases.	O alumno normalmente distráese, non atende ao profesor nin aos seus compañeiros e interrompe innecesariamente o desenvolvemento das
Trae o material	O alumno trae sempre o material que o profesor lle ha indicado que vainecesitar: libro, caderno, dicionario...	O alumno non trae algunhas veces o material que o profesor lle ha indicado que necesita: libro, caderno, dicionario..	O alumno non trae normalmente o material que o profesor lle ha indicado que vai necesitar: libro,caderno, dicionario..
Tarefas diarias	O alumno sempre trae as tarefas encomendadas polo profesor.	O alumno non trae algunhas veces as tarefas encomendadas.	O alumno non trae normalmente as tarefas encomendadas.

Valoración do caderno do alumno

Categoría	Bo	Grao mínimo	Suspenso
Organización e presentación dos contidos	1. Os temas están separados e a estrutura dos mesmos é clara. 2. Os exercicios están numerados e referenciados. 3. A letra é clara e comprensible. 4. Aplica correctamente as regras de ortografía e puntuación.	Polo menos tres dos ítems anteriores non se cumpren	Polo menos cinco dos ítems anteriores non se cumpren.

	5. As follas están numeradas e ordenadas. 7. No caderno non hai borróns, está limpo e utiliza distintas cores para destacar.		
Contidos do caderno	1. Contén todos os exercicios, resumos, esquemas debuxos e explicacións do profesor. 2. Contén traballos opcionais.	1. Fáltanlle algún dos exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor.	1. Fáltanlle a maioría dos exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor.
Claridade e veracidade das explicacións do profesor	1. Recolle as explicacións do profesor con fidelidade e están expresadas con claridade. 2. Realiza bastantes anotacións propias que lle axudan a estudar.	1. Recolle as explicacións do profesor con algún erros . 2. Realiza algunhas anotacións propias que lle axudarán a estudar.	1. Recolle as explicacións do profesor con erros excesivos e graves. 2 Non realiza anotacións propias
Existencia de sinais de autocorrección dos contidos do caderno	Todos os exercicios de tradución e análise do caderno mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.	Algúns dos exercicios de tradución e análise do caderno non mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.	A maioría dos exercicios de tradución e análise do caderno non mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.
Existencia de sinais de revisión e procura de erros dos contidos do caderno	En todos os exercicios de tradución e análise realizados incorrectamente, o alumno localiza o erro cometido.	Nalgúns dos exercicios de tradución e análise realizados incorrectamente, o alumno non localiza o erro cometido.	Na maioría dos exercicios de tradución e análise realizados incorrectamente, o alumno non localiza o erro cometido
Tarefas diarias	O alumno sempre trae as tarefas encomendadas polo profesor.	O alumno non trae algunhas veces as tarefas encomendadas	O alumno non trae normalmente as tarefas encomendadas.

8- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADO

Na materia de Grego de 1º de Bacharelato, os contidos iniciais e as actividades e exercicios realizados na aula nos primeiros días de clase permiten comprobar, sen necesidade de facer ningunha proba específica, a situación de cada alumno e alumna. Detéctanse facilmente a presenza de erros ou vacíos conceptuais que actúen como obstáculos para a aprendizaxe posterior.

9- MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Proporánse medidas de reforzo mediante exercicios, lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades cos contidos da materia ou non poidan seguir o ritmo da clase.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO: GREGO

Materia: **GREGO**

CURSO: 2º DE BACHARELATO

ANO ACADÉMICO: 2021/22

XEFE DE DEPARTAMENTO: MARGARITA OLIVAR ROLDÁN

ÍNDICE

1- OBXECTIVOS E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN PAX.99

2- CONCRECIÓN DA PROGRAMACIÓN PAX.99

3- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS PAX.105

4-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS PAX.106

5-CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO ..... PAX. 107

6- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL .... PAX. 113

7- ATENCIÓN A DIVERSIDADE .... PAX. 113

1- CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Para a elaboración desta programación nos apartados de temporalización, grao mínimo de consecución e procedementos e instrumentos de avaliación guiareime polo exame que ata o de agora ten validez: O EXAME DE SELECTIVIDADE.

O reducido número de alumnos favorece unha atención bastante personalizada. Ademais son alumnos coñecidos porque xa tiveron que cursar a materia o curso anterior. Polo tanto é sinxelo empezar o curso subsanando as carencias que xa observei o curso anterior.

Neste curso, polas características especiais do curso anterior, temos que dedicar a 1ª avaliación a revisar con minuciosidade e completar os contidos vistos na 3ª avaliación do curso anterior:

3ª declinación - Pronomes persoais e indefinidos – Modos verbais

2- CONCRECIÓN DA PROGRAMACIÓN

TABOA con:

- Obxectivos
- Contidos
- Criterios de avaliación
- Estándares de aprendizaxe: indicadores de logro
- Competencias clave
- Grao mínimo de consecución
- Procedementos e instrumentos de avaliación
- Temporalización

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Lingua grega							
e f h	B1.1. Dialectos antigos, dialectos literarios e koiné.	B1.1. Coñecer as orixes dos dialectos antigos e literarios, clasificalos e localizalos nun mapa.	GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa	CCL CD CCEC	1ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen

			relevancia histórica.				
d f	B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	B1.2. Comprender a relación directa entre o grego clásico e o moderno, e sinalar algúns trazos básicos que permiten percibir este proceso de evolución.	GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.	CCL CAA	1ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d f	B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	B1.3. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual nos aspectos fonéticos, morfosintáctico e léxico.	GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	CCL	1ª	1%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Sesión oral na aula
			Bloque 2. Morfoloxía				
d e f	B2.1. Revisión da flexión nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.1. Identificar, analizar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas nominais e pronominais.	GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación atemática. Modos verbais.	B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas verbais.	GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.3. Coñecer as categorías gramaticais.	GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	CCL	1ª	100%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.4. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto	GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado

d		grego.	gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.				Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 3. Sintaxe							
d e f	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.1. Recoñecer os valores dos casos e os usos sintácticos do sistema pronominal.	GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	CCL	1ª 2ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.2. Recoñecer os usos das preposicións e dos complementos circunstanciais.	GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	CCL	1ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.2. Usos modais.	B3.3. Coñecer e identificar os usos modais propios da lingua grega.	GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.3. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	B3.4. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas.	GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	B3.5. Recoñecer os nexos subordinantes e os tipos de oracións subordinadas.	GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo.	GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d	B3.5. Análise, tradución e	B3.7. Relacionar e aplicar	GR2B3.7.1. Recoñece,	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos**

e f i	interpretación de textos.	coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.				Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 4. Literatura							
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios gregos, os seus autores e obras máis representativas, e as súas influencias na literatura posterior.	GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	CCL CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.2. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo o xénero literario ao que pertencen, as súas características esenciais e a súa estrutura, se a extensión da pasaxe elixida o permite.	GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.	CMCCT CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura grega como base da literatura e da cultura europea e occidental.	GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.	CCL CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.4. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.	CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e h	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.	GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu	CD CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Producción do alumnado Caderno do alumnado

i n			contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.				**Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 5. Textos							
d e f n	B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e g	B5.2. Uso do dicionario.	B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	CCL CD	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa.	B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	CCL CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
a d e h n	B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	CSC CCEC	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d n	B5.5. Identificación das características formais dos textos.	B5.5. Identificar as características formais dos textos.	GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
Bloque 6. Léxico							
d e f	B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia ou de	GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos**

		outras, obxecto de estudo de léxico común e especializado.	partir dos étimos gregos dos que proceden.				Rúbrica Examen
d e f n	B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f n	B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	B6.5. Recoñecer a etimoloxía e evolución das palabras da propia lingua.	GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
d e f	B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes.	B6.6. Recoñecer e identificar os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego, a derivación e a composición, para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen
			GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	CCL	1ª 2ª3ª	50%	**Instrumentos** Produción do alumnado Caderno do alumnado **Procedementos** Rúbrica Examen

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

1- Recollida de datos por análise sistemática do **traballo do alumno** (caderno, tarefas). **Rúbricas**

2- Realización de **probas escritas** ao longo da unidade didáctica.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Indicador (cuantificable, numérico)	Evidencia (observable)
Resultados en probas escritas: - Número de erros na realización das probas ou actividades escritas. - Porcentaxes de notas das devanditas probas. - Número de traballos presentados. - Número de incidencias e anécdotas no comportamento do alumno en clase, incluíndo faltas de asistencia e puntualidade.	Preguntas orais, participación en clase, presentación e interese na elaboración de tarefas. No control das tarefas diarias débese observar se están ben, mal, entende ou non o entende, por medio da análise do caderno ou traballos do alumno.

3- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Utilizarase unha metodoloxía mixta: indutiva e dedutiva.
A indutiva serve para motivar a participación dos alumnos mediante o uso de pequenos debates nos que se tentará detectar as ideas previas, preconcepcións ou esquemas alternativos do alumno como produto da súa experiencia diaria e persoal e os coñecementos previos
O método dedutivo favorece a actividade mental como complemento ao proceso de aprendizaxe indutivo. Para iso presentarase cada idea, concepto ou feito da forma máis sinxela posible.
O profesor guía este proceso con actividades nas que é necesario consultar diversas fontes de información, e ademais, debe fomentar o rigor no uso da linguaxe.
En todas as actividades é convinte reflexionar sobre o realizado, recompilar o que se aprendeu, analizar o avance en relación coas ideas previas (punto de partida) e facilitar ao alumno a reflexión sobre habilidades de coñecemento, procesos cognitivos, control e planificación da propia actuación, a toma de decisións e a comprobación de resultados.
O alumnado ten que construír criterios sobre as propias habilidades e competencias en campos específicos do coñecemento e do seu quefacer como estudante.
Empregaranse diferentes mecanismos segundo o resultado de aprendizaxe a lograr, o estilo de aprendizaxe do alumno ou as condicións materiais

Metodoloxía	Descrición	Exemplo de actividade
1. Clases teóricas.	Exposición da teoría polo profesor e o alumno toma apuntamentos (lección maxistral), ou ben participa ante preguntas do profesor	Aprendizaxe baseada en aplicación de casos ou discusións propiciadas polo profesor
2. Clases prácticas.	Clases onde o alumno debe aplicar contidos aprendidos na teoría.	
a) Clases de tradución e exercicios.	O alumno resolve unha tradución ou toma decisións facendo uso dos coñecementos aprendidos na teoría.	Tradución de textos ou resolución de exercicios.

b) Prácticas de investigación	O alumno realiza unha investigación facendo uso dos coñecementos aprendidos na teoría.	Exercicio de investigación, procura de exemplos de tradición clásica ou prácticas informáticas…
3. Talleres, conferencias.	Reflexión e/ou profundización de contidos xa traballados polo alumno con anterioridade (teóricos e/ou prácticos).	Cinefórum, teatro, taller de lectura, talleres de cultura clásica, ciclos de conferencias…

- ENSINANZA NON PRESENCIAL

En caso de confinamento haberá que reestruturar a materia e, evidentemente,os criterios sobre avaliación e cualificación nese período en concreto.

Poderán realizarse probas obxectivas a través da aula virtual e valorarase ao alumnado polas tarefas enviadas. Teranse en conta os seguintes aspectos:

- Realización de todas as tarefas.
- As tarefas teñen que estar realizadas de forma completa e non poden estar copiadas.
- As tarefas entregaranse respectando os prazos indicados.

4- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Todos os materiais e recursos didácticos, bibliográficos, audiovisuais,en rede, que se empregarán neste curso aparecen recollidos no PLAN LECTOR
O libro de texto que se utilizará neste curso é:
- HESPÉRIDES 1 e 2 Grego, J. Alberich Mariné, ed. Vicens Vives.

Tamén utilizo textos e exercicios obtidos de diferentes manuais e da rede, especialmente de:
- Pragma, do Grupo Método
- Introducción al Griego de Alberto do Pozo Ortiz, ed. Teide,
- Grego I de Javier Almodóvar, ed. Editex
- Introducción al Grego Clásico, ed. Oxford Educación

No caso de que se decretase unha suspensión das clases presenciais, o alumno dispoñerá de fichas didácticas elaboradas pola profesora e un libro de texto entregado en préstamo polo departamento, que lle facilitarán o traballo a distancia orientado sempre polo profesor. As fichas se entregarán aos alumnos a principio de curso. Aínda así, estarán dispoñibles na aula virtual da materia.

5- CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

Na materia de Grego de 2º de Bacharelato é imprescindible ter asimilados os **contidos básicos** vistos o curso anterior en **1º de** BACHARELATO. (TERMINACIÓNS DECLINACIÓNS, TERMINACIÓNS VERBAIS, PRONOMES, SINTAXE BÁSICA)
Na **1ª avaliación** traballaranse na aula e avaliaranse por medio dunha ou mais probas obxectivas. Traballaranse especialmente os contidos vistos na 3ª avaliación do curso anterior.
O **grao mínimo** de consecución destes contidos básicos é dun **100%**. Polo tanto é imprescindible acadar ese grao neses contidos tamén neste curso.

<u>Contidos didácticos</u>
Avaliaranse utilizando os seguintes procedementos:
1- Recollida de datos do **traballo na aula** e **persoal** do alumno (caderno, tarefas).
2- Realización de **probas escritas** ao longo do trimestre..
<u>Actitude na aula</u>
3- Observación e Caderno do profesor para valorar **actitudes na aula**

Instrumentos de avaliación		Ponderación de cualificación
1. Realización de probas obxectivas	Non teñen que ser de contido e valor simétrico na súa valoración.	70%
2. Realización de tarefas ou actividades na aula e na casa	Expostas como apuntes, exercicios, análises, respostas a preguntas e **recollidas no caderno de clase.**	20 %
5. Observación da actitude do alumno	Inclúe a atención, a participación en clase e a actitude persoal do alumno (compromiso persoal por aprender).	10 %

A) Nas **probas obxectivas** observaranse os seguintes aspectos:
- En cada pregunta figurará a puntuación máxima asignada á mesma.
- A **correcta utilización** de **conceptos**, **definicións** e propiedades relacionados coa natureza da situación que se trata de resolver.
- **Xustificacións teóricas** que se acheguen para o desenvolvemento das respostas. A non xustificación, ausencia de explicacións ou explicacións incorrectas serán penalizadas ata un 50 % da cualificación máxima atribuída á pregunta ou epígrafe.
- **Claridade e coherencia** na exposición..
- **Precisión na tradución e nos significados** das palabras.
- Deberán figurar as **análises morfolóxicas e sintácticas** cando se pidan, de modo que poida reconstruírse a argumentación lóxica e a tradución do alumno.

- A falta de **limpeza** nas probas penalizará ata un punto.

Valoración:

- Exames de contidos teóricos:
  10 % presentación; 20% expresión y ortografía; 70% contidos

No apartado de contidos ten que acadarse a nota mínima dun 35% para que sumen as porcentaxes de presentación e ortografía e redacción.

- Exames de contidos prácticos: **Descontarase por cada erro de carácter gramatical, sintáctico ou léxico un 0,5 se son contidos básicos e un 0,25 se son pequenos erros.** Non se descontará por erros repetidos ou similares, tanto no mesmo exercicio como no resto dos exercicios do exame. Non se descontará se o erro aparece subsanado noutros exercicios do exame.

B) Os criterios de corrección do **traballo e actividades na aula e na casa do alumno** serán os seguintes: **Máximo: 1 punto**

- Deberán ter **todos os traballos** e actividades na **orde** na que foron propostos e realizados na aula.
- Os traballos e actividades estarán realizados de forma **completa** e **non** poderán estar **copiados**.
- A **presentación dos traballos** e actividades deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.
- A **calidade** dos traballos e actividades presentados, as **respostas elaboradas**, a boa redacción, o traballo de **reflexión**, a recopilación de datos, a calidade da exposición.

Valoración:

- Exames de contidos teóricos:
  10 % presentación; 20% expresión y ortografía; 70% contidos

No apartado de contidos ten que acadarse a nota mínima dun 35% para que sumen as porcentaxes de presentación e ortografía e redacción.

- Exames de contidos prácticos: **Descontarase por cada erro de carácter gramatical, sintáctico ou léxico un 0,5 se son contidos básicos e un 0,25 se son pequenos erros**

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:
Traballo na aula: 20%   Probas escritas: 70%   Actitude na aula 10%

Criterios de promoción e mecanismos de recuperación

A cualificación final da materia virá dada polo progreso de aprendizaxe do alumno. Dado que os contidos son inclusivos, o alumno terá que ter **aprobada a 3ª avaliación**
Na **nota final** aplicaranse os criterios de cualificación dados pola ABAU. No curso pasado eran 6 puntos a traducción, 1 punto literatura, 3 puntos etimoloxía, análise sintáctico e morfolóxico…
A cualificación necesaria para aprobar a materia será de **5 puntos**. No caso de non acadar esta puntuación, o alumnado poderá presentarse a unha proba exraordinaria

da materia consistente nunha proba escrita QUE SEGUIRÁ O MODELO DO EXAME DE SELECTIVIDADE

- ENSINANZA NON PRESENCIAL

En caso de confinamento haberá que reestruturar a materia e, evidentemente,os criterios sobre avaliación e cualificación nese período en concreto.

Poderán realizarse probas obxectivas a través da aula virtual e valorarase ao alumnado polas tarefas enviadas. Teranse en conta os seguintes aspectos:

- Realización de todas as tarefas.
- As tarefas teñen que estar realizadas de forma completa e non poden estar copiadas.
- As tarefas entregaranse respectando os prazos indicados.

RÚBRICAS DE AVALIACIÓN

As rúbricas de avaliación empregaranse para obter a nota de calificación.

En cada rúbrica indícase o grao mínimo de consecución esixido para aprobar os contidos que se avalían.

Rúbrica para avaliar unha tradución:

Calificación	Descrición
5	Demostra total comprensión do texto. Todos os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
4	Demostra considerable comprensión do texto. Os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
3 Grao mínimo	Demostra comprensión parcial do texto. A maior parte dos requirimentos da tarefa están comprendidos na resposta.
2	Demostra pouca comprensión do texto. Moitos dos requirimentos da tarefa faltan na resposta.
1	Non comprende o texto.
0	Non responde. Non tentou facer a tarefa.

Rúbrica para avaliar os coñecementos lingüísticos e culturais:

Calificación	**Descrición**
5	Demostra total coñecemento dos contidos. Todos os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
4	Demostra considerable coñecemento dos contidos. Os requirimentos da tarefa están incluídos na resposta.
3 Grao mínimo	Demostra coñecemento parcial dos contidos. A maior parte dos requirimentos da tarefa están comprendidos na resposta.
2	Demostra pouco coñecemento dos contidos. Moitos dos requirimentos da tarefa faltan na resposta.
1	Non coñece os contidos .
0	Non responde. Non tentou facer a tarefa.

Rúbrica de valoración dun traballo ou exposición:

Categoría	Bo	Grao mínimo	Suspenso
Ideas e contido	O escrito é claro, enfocado e interesante. Mantén a atención do lector. A historia enriquécese con anécdotas e detalles relevantes.	O escrito é claro e enfocado, pero o resultado pode non captar a atención. Hai un intento por sustentalo, pero é limitado, moi xeral ou fóra do alcance.	O escrito carece de pulso ou de propósito central. O lector vese forzado a facer inferencias baseándose en detalles moi incompletos
Organización	A organización resalta a idea central. A orde, a estrutura ou a presentación é a adecuada aos contidos e obxectivos	Erros na organización e estrutura dos contidos.	A organización está desarticulada. A escritura carece de ideas ou detalles. As ideas encadéanse unhas con outras atropelladamente
Elección de palabras	As palabras transmiten a mensaxe proposta en forma interesante, natural e precisa. A escritura é completa, rica e concisa.	A linguaxe é corrente, pero transmite a mensaxe. É funcional, aínda que carece de efectividade. O escritor decide por facilidade de manexo, producir unha especie de «documento xenérico», colmado de frases e palabras familiares	O escritor utiliza un vocabulario que busca a cegas as palabras que transmiten significado. A linguaxe é tan baleiro, abstracto ou tan reducido que é carente de detalles
Fluidez en las oraciones	A escritura flúe facilmente e ten bo ritmo cando se le en voz alta. As oracións están ben construídas, son coherentes e a estrutura é variada e fai que ao lelas sexan expresivas.	As oracións son máis mecánicas que fluídas. O texto carece de ritmo ou graza. Ocasionalmente as construcións son inadecuadas e fan lenta a lectura.	O escrito é difícil de entender ou ler en voz alta. As oracións tenden a ser cortadas, incompletas, inconexas, irregulares e bastas
Presentación	Boa comprensión dos estándares e convencións da escritura (utilización de maiúsculas, puntuación, ortografía ou construción de parágrafos). Os erros son moi poucos e de menor importancia.	Hai erros nas convencións para escribir, que aínda que non son demasiados, prexudican a facilidade de lectura. Aínda cando os erros non bloquean o significado, tenden a	Hai numerosos e repetidos erros na utilización adecuada da linguaxe, na estrutura das oracións, na ortografía ou na puntuación, que fan que o texto sexa difícil de ler.

		distraer	A gravidade e frecuencia dos erros tende a ser tan notoria que o lector atopa moita dificultade para concentrarse na mensaxe e debe relelo para podelo entender.

Valoración da actitude e traballo do alumno:

Categoría	Bo	Grao mínimo	Suspenso
Interese	1-O alumno non ten nunca atrasos nin faltas inxustificadas. 2. Presenta unha boa predisposición cara á materia.	1. O alumno ten algúns atrasos e/ou algunhas faltas inxustificadas. 2. Presenta predisposición normal cara á materia.	1. O alumno ten moitos atrasos e/ou moitas faltas inxustificadas. 2. Presenta unha mala predisposición cara á materia
Participación	O alumno sae voluntario con asiduidade á lousa, pregunta dúbidas, responde as preguntas formuladas polo profesor e participa en debates suscitados na aula.	O alumno sae algunhas veces voluntario á lousa, pregunta dúbidas, responde as preguntas formuladas polo profesor e participa en debates suscitados na aula.	O alumno non sae normalmente voluntario á lousa, non pregunta dúbidas, non responde as preguntas formuladas poloprofesor e non participa en debates suscitados na aula.
Comportamento na aula	O alumno nunca se distrae, atende ao profesor e aos seus compañeiros, non molesta, nin interrompe innecesariamente o desenvolvemento das clases.	O alumno distráese algunhas veces, ás veces non atende ao profesor nin aos seus compañeiros e molesta ás veces o desenvolvemento das clases.	O alumno normalmente distráese, non atende ao profesor nin aos seus compañeiros e interrompe innecesariamente o desenvolvemento das
Trae o material	O alumno trae sempre o material que o profesor lle ha indicado que vainecesitar: libro, caderno, dicionario...	O alumno non trae algunhas veces o material que o profesor lle ha indicado que necesita: libro, caderno, dicionario..	O alumno non trae normalmente o material que o profesor lle ha indicado que vai necesitar: libro,caderno, dicionario..
Tarefas diarias	O alumno sempre trae as tarefas encomendadas polo profesor.	O alumno non trae algunhas veces as tarefas encomendadas.	O alumno non trae normalmente as tarefas encomendadas.

Valoración do caderno do alumno

Categoría	Bo	Grao mínimo	Suspenso
Organización e presentación dos contidos	1. Os temas están separados e a estrutura dos mesmos é clara. 2. Os exercicios están numerados e referenciados. 3. A letra é clara e comprensible. 4. Aplica correctamente as regras de ortografía e puntuación. 5. As follas están numeradas. 6. As follas están ordenadas. 7. No caderno non hai borróns, está limpo e utiliza distintas cores para destacar.	Polo menos tres dos ítems anteriores non se cumpren	Polo menos cinco dos ítems anteriores non se cumpren.
Contidos do caderno	1. Contén todos os exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor. 2. Contén traballos opcionais.	1. Fáltanlle algún dos exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor.	1. Fáltanlle a maioría dos exercicios, resumos, esquemas, debuxos e explicacións do profesor.
Claridade e veracidade das explicacións do profesor	1. Recolle as explicacións do profesor con fidelidade e están expresadas con claridade. 2. Realiza bastantes anotacións propias que lle axudan a estudar.	1. Recolle as explicacións do profesor con algún erros . 2. Realiza algunhas anotacións propias que lle axudarán a estudar.	1. Recolle as explicacións do profesor con erros excesivos e graves. 2 Non realiza anotacións propias
Existencia de sinais de autocorrección dos contidos do caderno	Todos os exercicios de tradución e análise do caderno mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.	Algúns dos exercicios de tradución e análise do caderno non mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.	A maioría dos exercicios de tradución e análise do caderno non mostran sinais visibles de ser corrixidos por medio de diferentes cores, marcas de supervisión, etc.
Existencia de sinais de revisión e procura de erros dos contidos do caderno	En todos os exercicios de tradución e análise realizados incorrectamente, o alumno localiza o erro cometido.	Nalgúns dos exercicios de tradución e análise realizados incorrectamente, o alumno non localiza o erro cometido.	Na maioría dos exercicios de tradución e análise realizados incorrectamente, o alumno non localiza o erro cometido

6- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADO

Na materia de Grego de 2º de Bacharelato é imprescindible ter asimilados os **contidos básicos** vistos o curso anterior en 1º de BACHARELATO.
Na **1ª avaliación** traballaranse estes contidos na aula e avaliaranse por medio de unha ou mais **probas obxectivas**. **O grao mínimo** de consecución destes contidos básicos no curso anterior é dun **100%.** Polo tanto é imprescindible acadar ese grao neses contidos tamén neste curso.

7- MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Proporánse medidas de reforzo mediante exercicios, lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades cos contidos da materia ou non poidan seguir o ritmo da clase.

6- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Coa finalidade de constatar os progresos que fai o alumnado realizarase con cada unidade didáctica un proceso de avaliación (escrito e / ou oral), que permitirá determinar o nivel de coñecementos previos do alumno, as dificultades e deficiencias que hai que subsanar e para comprobar, ao final do proceso, o nivel de éxito acadado no grao de consecución das competencias básicas e a asimilación dos estántadares de aprendizaxe.

- Avaliación inicial: Realízase ao comezo do proceso para obter información sobre a situación de cada alumno e alumna, e para detectar a presenza de erros conceptuais que actúen como obstáculos para a aprendizaxe posterior. Isto levará unha atención ás súas diferenzas e unha metodoloxía adecuada para cada caso.
- Avaliación formativa: Tipo de avaliación para orientar e corrixir o proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa. É a máis apropiada para ter unha visión das dificultades e dos procesos que se van obtendo en cada caso. Coa información dispoñible valórase se se avanza cara á consecución dos obxectivos expostos. Se nalgún momento detéctanse dificultades no proceso, tratarase de pescudar as súas causas e, en consecuencia, adaptar as actividades de ensino-aprendizaxe.
- Avaliación final: Trátase de rexistrar os resultados finais de aprendizaxe e comprobar se o alumnado adquiriu os contidos, competencias e destrezas que lles permitirán seguir aprendendo cando se enfronten a contidos máis complexos.

As probas obxectivas, a observación continuada na aula, a revisión dos cadernos dos alumnos permitirán ir avaliando, de maneira continuada nos grupos menos numerosos todos os problemas e progresos do proceso educativo.

7- ELEMENTOS TRANSVERSAIS E INTERDISCIPLINARIEDADE

O estudio do mundo clásico, a lectura e reflexión sobre textos traducidos, así como a análise de imaxes, mapas etc introducen ao alumnado no pensamento grego e latino, nos seus valores éticos e políticos, e mostran o interese por temas tan actuáis como a guerra e a paz, as decisións morais, o medio ambiente, a familia, formas de goberno, situación da muller, necesidade de valores cívicos, respecto a todas as crenzas, aceptación de costumes e poboación estranxeira, a educación…

As materias de Cultura Clásica, Grego e Latín son un vehículo moi flexible que permite abordar dende a antigüedade múltiples aspectos da actualidade e realizar unha constante viaxe dende a Antigüidade a Actualidade e viceversa

8-MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

O control levarase a cabo mediante o rexistro no diario de aula de todas as incidencias que se vaian producindo. Este control realizarase ao longo de todo o curso, con cada unidade didáctica e cada proxecto de traballo que se leve a cabo.

- Na memoria final indicarase o grao de mellora nas competencias básica ou as posibles causas de non alcanzarse os niveis esixidos.
- O diario de aula será un bo indicador para avaliar o proceso de ensino. Permitirá levar o control día a día dos seguintes parámetros:
  - Valoración da temporalización deseñada
  - Valoración da adecuación dos estándares de aprendizaxe: valoración das dificultades e problemas que xurdan en cada momento relacionados co grado de asimilación do alumno
  - Valoración da adecuación da metodoloxía empregada
  - Valoración da adecuación dos materiais didácticos
  - Valoración da pertinencia das actividades extraescolares
- Finalmente realizaráse unha avaliación por parte do alumnado sobre o desenvolvemento da materia, grao de dificultade, problemas acadados, adecuación do material, etc, que se incorporará á memoria final do Departamento.

  Empregarase un cuestionario deste tipo:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
5. Poténcianse estratexias de animación á lectura e o cine				
6. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
7. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				

8. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
9. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
10. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
11. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
12. Os exames son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
13. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

9- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Este curso 2021-22 o departamento de grego animará aos alumnos a participar no concurso on line Odisea, a principios do 2º trimestre.

PARTICIPANTES: **ALUMNOS DE CULTURA CLÁSICA, LATÍN E GREGO DE 3º e 4º de ESO e 1º e 2º de BACHARELATO**

ORGANIZACIÓN:

En principio non implica saída do centro.

Os alumnos participantes faltarían as actividades lectivas un xoves TODA A MAÑÁ, pero permanecerían no centro, nas aulas de Informática e na Biblioteca.

DATAS: Aínda por determinar (probablemente **xaneiro**)

OBXECTIVOS:

- Facilitar a adquisición das competencias clave, especialmente:

1. Tratamento da información e competencia dixital

2. Competencia para aprender a aprender

3. Autonomía e iniciativa persoal

DESCRIPCIÓN DA ACTIVIDADE:

Organízase para todos os centros de ensino de secundaria e bacharelato de Galicia e participase por Internet. Os equipos de tres persoas teñen que contestar diariamente a tres preguntas. O último día do concurso deben responder a dez preguntas e coas iniciais formar a resposta do chamado "preguntón". Cada resposta acertada súmalles puntos. Organízase para todos os centros de ensino de secundaria e bacharelato de Galicia e participase por Internet. Os finalistas participan na convocatoria nacional.

10- PLAN LECTOR

OBXECTIVOS

- Facilitar a adquisición das competencias clave, especialmente:

1. Competencia en comunicación lingüística

Esta competencia refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, as emocións e a conduta.

2. Tratamento da información e competencia dixital

Consiste en dispor de habilidades para procurar, obter, procesar e comunicar información, e para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van desde o acceso á información até a súa transmisión en distintos soportes, incluíndo a utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como elemento esencial para se informar, aprender e comunicarse.

3. Competencia social e cidadá

Fai posible comprender a realidade social en que se vive, cooperar, convivir e exercer a cidadanía democrática nunha sociedade plural, así como comprometerse a contribuír á súa mellora. Integra coñecementos diversos e habilidades complexas que permiten participar, tomar decisións, elixir como comportarse en determinadas situacións e responsabilizarse das escollas e decisións adoptadas.

4. Competencia cultural e artística

Supón coñecer, comprender, apreciar e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilizalas como fonte de gozo e consideralas como parte do patrimonio dos pobos.

5. Competencia para aprender a aprender

Consiste en dispor de habilidades para se iniciar na aprendizaxe e ser quen de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo aos propios obxectivos e necesidades.

6. Autonomía e iniciativa persoal

Esta competencia refírese á adquisición da conciencia e aplicación dun conxunto de valores e actitudes persoais interrelacionadas, como a responsabilidade, a perseveranza, o coñecemento de si mesmo e a autoestima, a creatividade, a autocrítica, o control emocional, a capacidade de elixir, de calcular riscos e de afrontar os problemas, así como a capacidade de demorar a necesidade de satisfacción inmediata, de aprender dos erros e de asumir riscos.

- Educar no uso crítico da información

- Fomentar o hábito da lectura e de consumo de bo cine

- Facilitar a adquisición de boas técnicas de traballo intelectual

ACTUACIÓNS

1- Revisión dos fondos documentais do departamento na biblioteca escolar para avaliar as necesidades. Proporase a **adquisición de novos fondos** relacionados coa materia de grego e de cultura clásica, para garantir a dispoñibilidade de lecturas adecuadas á idade e intereses de todos os alumnos.

2- O departamento de grego colaborará nas actividades organizadas pola biblioteca; en concreto algunha das **exposicións temáticas** da biblioteca terá como eixe temático asuntos relacionados co mundo grego (selección de 4/5 libros ou revistas e una selección de direccións de Internet: en una mesa exporase o material elixido acompañado dunha breve reseña ou slogan para dar a coñecer a todo o alumnado os fondos da biblioteca)

5- Integración das fontes informativas, en calquera soporte (impreso ou electrónico): empregaranse as distintas tecnoloxías da comunicación e da información ao alcance do alumnado.

ACTIVIDADES A DESENVOLVER TODO O ANO

- **Lectura diaria colectiva** de textos gregos e latinos traducidos relacionados coa parte da materia estudiada: Heródoto (fragmentos da súa obra relacionados coa invención da escritura), Apolodoro (mitoloxía) Xenofonte, Tucídides (historia de Grecia) Tito Livio (historia de Roma) , Pausanias (descrición de obras artísticas)... Os alumnos realizarán por escrito resumos e esquemas dos textos lidos para recapitular os coñecementos e comprobar a súa capacidade comprensiva
- Informarase aos alumnos das **novidades editoriais** e **audiovisuais** que poidan xurdir o longo do curso relacionadas co panorama cultural do mundo clásico, novela histórica centrada nesa época...
- Uso diario dos **dicionarios** de castelán e galego para a definición de helenismos e latinismos.
- Lectura e comentario en clase das noticias que poidan aparecer nos **xornais** relativas a Grecia e Roma: arqueoloxía, turismo, actualidade...
- Lectura e comentario en clase dos artigos das **revistas** Historia National Geografic e Muy Interesante relacionados co mundo Clásico
- Análise de anuncios e slogans publicitarios que teñan relación co mundo grecorromano (Nike, Olympus...)
- Lectura e interpretación de **mapas e atlas**: xeográficos, artísticos, históricos...
- Os alumnos realizarán pequenos **traballos de investigación** para que adquiran destreza no manexo de distintas fontes de información (bibliográfica e na rede), aprendan a realizar unha labor de selección de material e realicen prácticas de redacción e presentación de contidos.
- Traballo con material audiovisual: **documentais e cine**. Cada un dos contidos da programación traballarase con aporte de medios audiovisuais.

CULTURA CLÁSICA 3º y 4º ESO

O Plan Lector nesta materia ten como obxectivo principal que, en lugar de manexar directamente a información xa elaborada do libro de texto, sexa **o propio alumno** o que, manexando fontes e formatos moi variados, **elabore os contidos** de cada unidade didáctica.

A partir do análise de **películas, documentais, textos literarios, crónicas de época, mapas, obras de arte, libro de texto, ensaios ...** os alumnos teñen que **seleccionar, analizar, e redactar** de maneira estruturada os contidos das unidades didácticas que vemos ao longo do curso.
Teñen que prestar unha especial atención a **presentación e redacción** dos contidos.

TÉCNICAS DE TRABALLO
Cada material empregado trabállase de maneira distinta:
◇ **Cine de ficción**: Ficha técnica, director, argumento, principais personaxes, análise do contexto histórico, social, cultural...
Préstase especial atención á intención do director, ao grado de fidelidade histórica, ao coidado co que se fixo a ambientación...
◇ **Cine documental**: Análise das imaxes e da información que transmiten os narradores
◇ **Textos literarios**: Autor , grao de fiabilidade histórica, coidado co que se fixo a ambientación...
◇ **Crónicas de época**: Valoración das testemuñas de primeira man. Análise crítica do punto de vista do cronista...
◇ **Obras de arte**: Análise das súas características artísticas, intencionalidade e ideoloxía que reflicten...
◇ **Mapas**: "Lectura" de mapas, aprender a extraer información da lenda e dos símbolos usados...
◇ **Ensaios, artigos de revistas especializadas**: Lectura, consulta de dúbidas, selección da información máis relevante, cómo facer unha recensión, cómo facer un esquema...

Coa axuda destes materiais os alumnos cobren fichas ou elaboran os seus apuntes, redactando a información e complementándoa con debuxo de mapas, debuxos de planos, esquemas, fotografías.

Materiais básicos que se utilizarán:

◇ **Cine documental:**
a) La construcción de un Imperio: Los griegos
b) La construcción de un Imperio: Los romanos
c) La Atlántida. El misterio de los minoicos
d) Historia del Partenón, de Kosta Gavras
e) National Geographic: Alejandro Magno
f) National Geographic: Julio César
g) Mediterráneo, nuestro mar.
h) Mitos y Leyendas TVE 2 : Aquiles, Edipo, Ulises
**Capítulos de 20 minutos. Están todos en la página web de TVE2*
i) Pompeya, el último día

◇ **Cine:**
a) Ágora. Alejandro Amenábar, 2009
b)Ben-Hur. William Wyler, 1959
c) Espartaco. Stanley Kubrick, 1960
d) Gladiator. Ridley Scott, 2000
e) Oh, Brothers, 2000. Ethan y Joel Coen

f) La Odisea. Konchalovsky. 1997
g)Troya, de Wolfgang Petersen, 2004

◊ **Textos literarios e Banda deseñada:** Dáse preferencia á lectura de textos de autores clásicos gregos e romanos, ou adaptacións, para ilustrar os contidos das diferentes unidades didácticas. Lectura de fragmentos escollidos de:
a) A Odisea de Homero
b) A Ilíada de Homero:

- Rosemary Sutcliff, **Naves negras ante Troya**, Vicens Vives
  **Buena adaptación de la Ilíada para todos los públicos*
- Roy Thomas – Miguel Sepúlveda- **La guerra de Troya**, Marvel, 2011
- Roy Thomas – Miguel Sepúlveda- **La Ilíada, Clásicos Ilustrados**, Marvel, 2011
  **Excelentes y documentadas adaptaciones de la Ilíada de Homero.*

c) A Eneida de Virxilio: Penélope Lively, <u>En busca de una patria</u> , Vicens Vives
d) Ab urbe condita de Tito Livio

◊ **Ensaio**: Leranse fragmentos do historiador Indro Montanelli, de Historia dos gregos e Historia de Roma. O seu estilo sinxelo e o seu sentido do humor fai que sexan uns textos fáciles de ler para os alumnos.

CLUBE DE LECTURA 4º ESO
Na materia de Cultura Clásica de 4º de ESO proporase ó alumnado a participación nun clube de lectura vinculado á materia, nunha das horas de clase. A periodicidade será semanal.
As propostas serán as seguintes:

- **Cine de ficción e documental**
- **Textos literarios**
- **Banda deseñada**
- **Ensaios, artigos de revistas especializadas**

1º BACHARELATO

ACTIVIDADES A DESENVOLVER TODO O ANO

- Lectura mecánica diaria de textos gregos para conseguir fluidez nun sistema alfabético diferente do latino (un mínimo de 10 minutos ó principio, algo menos despois)
- Lectura diaria colectiva de textos gregos traducidos relacionados coa parte da materia estudada: Heródoto (fragmentos da súa obra relacionados coa invención da escritura), Apolodoro (mitoloxía) Xenofonte e Tucídides (historia de Grecia), Pausanias (descrición de obras artísticas)... Os alumnos realizarán por escrito resumos e esquemas dos textos lidos para recapitular os coñecementos e comprobar a súa capacidade comprensiva.
- Lectura colectiva de fragmentos seleccionados de **La lengua de los dioses,** Andrea Marcolongo, Taurus, 2017

"Orixinal acercamento á lingua grega e algúns dos seus contidos gramaticais, apta para todos, os que coñecen a lingua y e os que non".

- Informarase aos alumnos das novidades editoriais que poidan xurdir ao longo do curso relacionadas co panorama cultural da Grecia antiga, novela histórica centrada nesa época…
- Uso diario dos dicionarios de castelán e galego para a definición de helenismos.
- Lectura e comentario en clase das noticias que poidan aparecer nos xornais relativas a Grecia: arqueoloxía, turismo, actualidade…
- Lectura e comentario en clase dos artigos da revista Historia National Geografic e Muy Interesante relacionados con Grecia
- Análise de anuncios e slogans publicitarios que teñan relación co mundo grego antigo (Nike, Olympus…)
- Lectura e interpretación de mapas e atlas: xeográficos, artísticos, históricos…
- Os alumnos realizarán na biblioteca pequenos traballos de investigación para que adquiran destreza no manexo de distintas fontes de información (bibliográfica e na rede), aprendan a realizar unha labor de selección de material e realicen prácticas de redacción e presentación de contidos.

1º TRIMESTRE

-Visita á biblioteca cos alumnos para informarlles dos libros que lles poidan resultar interesantes e útiles para a materia de grego.
- Visita á biblioteca cos alumnos para consultar a páxina de Internet do Ministerio de Turismo grego.
- Lectura do libro <u>Mitos da Antiga Grecia</u> de Robert Graves, Ed. Xerais. Se lles entregará unha guía de lectura do libro que teñen que cubrir para un mellor seguimento e comprensión.
- Traballo de investigación para o primeiro trimestre: Representacións na pintura e interpretacións do mito do Minotauro o longo da historia.
- Entregarase aos alumnos unha selección bibliográfica de libros de lecer para a súa posible lectura nas vacacións de Nadal. Algúns dos libros que se proporán serán:
    - A triloxía de Robert Graves <u>Mi familia y otros animales</u>
    - <u>El oráculo</u> de Valerio Manfredi
    - <u>Aristóteles detective</u> de Margaret Doody

Este listado non é definitivo, dependerá das novas adquisicións que se fagan na biblioteca do centro e do nivel e hábitos de lectura do alumnado.

2º TRIMESTRE

- Visita á biblioteca cos alumnos para realizar unha viaxe virtual en Internet dos Museos gregos que ofrezan esta posibilidade. O alumno terá que seleccionar a información obtida e elaborar unha pequena guía.
- Lectura compartida de fragmentos seleccionados da Odisea.

Cada alumno lerá uns fragmentos do libro e exporao aos compañeiros. Todos eles irán cubrindo unha guía de lectura do libro para un mellor seguimento e comprensión.

- Traballo de investigación para o segundo trimestre: "Unha viaxe a Grecia" Os alumnos terán que programar unha viaxe a Grecia dunha semana, consultar guías de turismo para seleccionar o itinerario, consultar en Internet horarios e prezos de voos, horarios de apertura dos recintos arqueolóxicos, hoteis, campings…e elaborar unha pequena guía de viaxe cos datos obtidos.
- Entregaranse aos alumnos novas propostas bibliográficas de lectura de lecer para as vacacións

de Semana Santa

3º TRIMESTRE

- Visita á biblioteca cos alumnos para realizar unha viaxe virtual en Internet dos Recintos Arqueolóxicos gregos que ofrezan esta posibilidade. O alumno terá que seleccionar a información obtida e elaborar unha pequena guía.
- Lectura compartida de fragmentos seleccionados de Platón.

Cada alumno lerá uns fragmentos determinados e exporao ós compañeiros. Todos eles irán cubrindo unha guía de lectura para un mellor seguimento e comprensión.

- Traballo de investigación para o terceiro trimestre: "A historia das Olimpíadas" Os alumnos terán que buscar información sobre as Olimpíadas na antigüidade, cando deixaron de celebrarse e porqué, cando se reanudaron e facer unha análise comparativa entre a antigüidade e agora.
- Entregaranse aos alumnos novas propostas bibliográficas de lectura de lecer para as vacacións de Verano

2º BACHARELATO

ACTIVIDADES A DESENVOLVER TODO O ANO

- Lectura diaria en voz alta de textos gregos para conseguir fluidez nun sistema alfabético diferente do latino. Se non se practica a lectura en voz alta, os alumnos perden práctica e cometen erros de tradución provocados por erros de lectura.
- O proxecto lector de 2º de bacharelato ven determinado polas lecturas obrigatorias que forman parte do temario. Tres das lecturas se farán coa axuda dunha guía de lectura que o alumno debe responder, e aínda que parte se lerá na aula, a meirande parte da actividade lectora se fará como traballo persoal de casa.
- Lectura colectiva de textos gregos traducidos dos autores que teñen que traducir (Xenofonte e Platón). É importante que o alumno teña una idea do estilo do autor que ten que traducir. Os alumnos realizarán por escrito resumos e esquemas dos textos lidos para recapitular os coñecementos e comprobar a súa capacidade comprensiva
- Informarase aos alumnos das novidades editoriais que poidan xurdir o longo do curso relacionadas co panorama cultural da Grecia antiga, novela histórica centrada nesa época...
- Uso diario do dicionario VOX GRIEGO-CASTELLANO
- Uso diario dos dicionarios de castelán e galego para a definición de helenismos.
- Lectura e comentario en clase das noticias que poidan aparecer nos xornais relativas a Grecia: arqueoloxía, turismo, actualidade...
- Lectura e comentario en clase dos artigos da revista Historia National Geografic relacionados co temario da materia (textos a traducir e lecturas obrigatorias)
- Lectura e interpretación de mapas e atlas: xeográficos, artísticos, históricos...

1º TRIMESTRE

-Visita á biblioteca cos alumnos para informarlles dos libros que lles poidan resultar interesantes e útiles para a materia de grego de 2º de bacharelato
- Lectura obrigatoria dos cantos I, VI, XVI, XXII da Ilíada de Homero. A lectura farase

acompañada dunha guía de lectura que teñen que cubrir para un mellor seguimento e comprensión.
- Lectura colectiva de fragmentos traducidos de Xenofonte.
- Entregarase aos alumnos unha selección bibliográfica de libros de lecer para a súa posible lectura nas vacacións de Nadal. Algúns dos libros que se proporán serán:

- La hija de Homero, Robert Graves
- Roy Thomas – Miguel Sepúlveda- **La guerra de Troya**, Marvel, 2011
- Roy Thomas – Miguel Sepúlveda**- La Ilíada, Clásicos Ilustrados**, Marvel, 2011

**Excelentes y documentadas adaptaciones de la Ilíada de Homero.*

Este listado non é definitivo, dependerá das novas adquisicións que se fagan na biblioteca do centro e do nivel e hábitos de lectura do alumnado.

2º TRIMESTRE

- Lectura e análise na aula dos poemas seleccionados de Safo, Alceo e Arquíloco
- Lectura de Edipo Rei de Sófocles. A lectura se fará acompañada dunha guía de lectura que teñen que cubrir para un mellor seguimento e comprensión.
- Lectura colectiva de fragmentos traducidos de Xenofonte e de Platón
- Entregaranse aos alumnos novas propostas bibliográficas de lectura de lecer para as vacacións de Semana Santa

3º TRIMESTRE

- Lectura de As nubes de Aristófanes. A lectura farase acompañada dunha guía de lectura que teñen que cubrir para un mellor seguimento e comprensión.
- Lectura colectiva de fragmentos traducidos de Platón
- Entregaranse ós alumnos novas propostas bibliográficas de lectura de lecer para as vacacións de Verano

11 APLICACIÓN DAS TIC

Competencia básica: Tratamento da información e competencia dixital

Consiste en dispor de habilidades para procurar, obter, procesar e comunicar información, e para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van desde o acceso á información até a súa transmisión en distintos soportes, incluíndo a utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como elemento esencial para se informar, aprender e comunicarse.

Obxectivos

- Desenvolver a capacidade investigadora e creativa do alumno para conseguir que sexa el o protagonista da súa propia aprendizaxe, buscando as súas propias fontes de informacións e elaborando o seu propio material
- Que o alumno poida ter acceso cómodo a un conxunto básico de coñecementos sobre o mundo clásico relacionados cos contidos da programacións de Cultura Clásica de 3º e 4º de ESO
- Que o alumno poida ter acceso a temas do mundo clásico de cultura e interese xeral e que, en moitos casos, seguen presentes no seu entorno.

- Que o alumno/a poida acceder a outros portais educativos especializados en temas de cultura clásica.

Tipos de actividades:

- Crear un espazo dentro da aula virtual do centro

- Completar a páxina de Cultura Clásica dentro da web do instituto engadindo enlaces relacionados cos seguintes contidos:
    - Temarios, organizados por cursos e unidades didácticas
    - Galería de imaxes organizadas por temas: Grecia, Roma, Gallaecia, mitoloxía...
    - Galería de mapas
    - Material da aula en formato PDF para descargar
    - Modelos de exame en formato PDF para descargar
    - Galerías de imaxes de actividades extraescolares
- Exposicións de temas monográficos por parte do alumnado usando como recursos aprendidos na aula: presentacións en power point
- Os alumnos realizarán pequenos traballos de investigación para que adquiran destreza no manexo de distintas fontes de información (bibliográfica e na rede), aprendan a realizar unha labor de selección de material e realicen prácticas de redacción e presentación de contidos. - Visita ás páxinas de Internet do Ministerio de Cultura e turismo grego
- Viaxes virtuais ós Museos gregos e romanos que teñan páxina en Internet
- Viaxes virtuais ós recintos arqueolóxicos gregos e romanos máis importantes
- De cada unidade temática que se vaia estudando no curso consultaranse páxinas web relacionadas e facilitarase unha "webgrafía" ao alumno para que poida ampliar os seu coñecementos, animándolles a que comente nas clases aquelas que mais lle gustaron.

Margarita Olivar Roldán

15 de setembro 2021 , Bertamiráns